

МАЙ 1 МАЙ

ДВАЗДА

МАЙ 1 МАЙ

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (большавікоў) Беларусі Мен. АК КП(б)Б

Рабочыя і сяляне!
 Тэпер кіраўніцтвам **УсеКП(б)** і яе атрадаў **КП(б)Б** - наперад да
 новых заваяванняў сацыялізму ў нашай краіне, да перамогі
 сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі!

№ 100

НАША ГАРАЧАЕ ПРЫВІТАНЬНЕ
РАБОЧЫМ РАБОТНІЦАМ, СЯЛЯНАМ
ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ І ПОЛЬШЧЫ

НАПЕРАД, ДА НОВЫХ ЗАВАЁЎ САЦЫЯЛІЗМУ

Таварышы рабочыя, работніцы, сяляне, сялянкі і чырвонаармейцы БССР

Адзінаццаты год пралетарыят СССР пры шчырым спачуванні і дапамозе сусветнага пралетарыяту, адбіваючы націск сусветнай контррэвалюцыі, крок за крокам ідзе па шляху да сацыялізму. Знішчожны буржуазна-капіталістычныя эксплуатацыя, пралетарыят і беднота з сярэднікамі ў СССР, пад кіраўніцтвам сваёй камуністычнай партыі, рашуча выкароўваюць усю рэшткі мінулага вявольніцкага жыцця. Шырачайшыя колы працоўных удзяваюцца ў актыўнае будаўніцтва новага жыцця, у справу кіраўніцтва пралетарскай дзяржавы.

У БССР, як і ва ўсім СССР, праводзіцца капітальнае будаўніцтва, будуюцца новыя заводы, будуюцца «Асістрой», які электрыфікуе прамысловасць Беларусі і асьвеціць бліжэйшыя вёскі электрычным святлом; асушаюцца вялізныя масывы балот, якім пачынаюць ужо прыносіць карысць краіне; будуюцца вышэйшая школа — кувныя пралетарскія кадры спецыялістаў і правадзіцца шэраг мерапрыемстваў, магчымых толькі пры дыктатуры пралетарыяту, толькі пры ўладзе рабочых і сялян.

Развіццё народнае гаспадаркі, індустрыялізацыя краіны ідзе ў кірунку павялічэння ўдзельнае вагі і камандуючай ролі сацыялістычных форм гаспадаркі. Эканамічнае становішча працоўных мас паліпшаецца. Бядняк у шчыльным саюзе з сярэдніком, пад кіраўніцтвам пралетарыяту, паспяхова амагаюцца супроць капіталістычных элементаў вёскі. Развіваюцца калектыўныя формы сельскай гаспадаркі, расце вааперацыя.

Пралетарыят Савецкага Саюзу, рэзюбіўшы і прагнаўшы капіталісты, замацоўвае за сабою дасягнешны свае барацьбы і перамогі. Ажыццэлівы поўнасьцю 8-гадзінныя рабочы дзень, ён пераходзіць на 7-гадзінны.

Але ў нашай рабоце мы маем яшчэ шмат педыхонаў, з якімі камуністычная партыя заклікае амагацца шырокія масы рабочых, вясковых беднаты і сялян-сераднікоў. Вяльлітасная вайна безгаспадарчасці, надбайству, расхлябанасці і бюракратызму на фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

Рабочыя і работніцы, сяляне і сялянкі! Ваш абавязак выступіць на рашучую барацьбу з бюракратызмам — гэтай балачкай старога часу на маладым целе краіны працоўных.

Толькі бязлітасная самакрытыка, толькі шырокае ўдзяненне працоўных у актыўны ўдзел у справе будаўніцтва дапаможа нам канчаткова зьнішчыць перажыткі старога.

Перад намі востра стаіць задача паліпшэння кіраўніцтва савецкімі, гаспадарчымі і грамадскімі арганізацыямі, усё большага і большага аўтэнтычнага сабекошту прадукцыі ў прамысловасці, больш правільнага сфармулявання сродкаў на капітальнае будаўніцтва. Нам трэба яшчэ больш рашуча праводзіць мерапрыемствы па ўздыме прадукцыйнасці сельскай гаспадаркі. Неабходна ўзмацніць тэмп калектывізацыі бядняцкіх і сярэдніцкіх гаспадарак. Каапераваньне — вярнейшы шлях да сацыялізму — застаецца адной з неадкладных задач працоўных. І гэтыя задачы нельга вырашыць без актыўнага ўдзелу шырачэйшых працоўных мас. Справа сацыялістычнага будаўніцтва — справа рук саміх працоўных.

Культурная адсталасць — гэтая практыка спадчына царызму — зьяўляецца зьдэйшым ворагам у справе сацыялістычнага будаўніцтва. Далейшае паліпшаньне кіраўніцтва пралетарскай дзяржавы, разгорнутае сацыялістычнае будаўніцтва залежыць ад укаранення культуры ва ўсе бакі гаспадарчага, палітычнага і грамадскага жыцця і быту.

За апошнія гады рабочыя ва ўсіх капіталістычных краінах прымушаны працаваць больш 8 гадзін, усюды зніжаецца рэальная заробатная плата, усюды пагоршваецца ахова працы — з працоўных выціскаюць апошнія сокі, шляхам капіталістычнай рацыяналізацыі вытворчасці. Жабрацтва і беспрацоўе ўсё больш і больш павялічваюцца сярод працоўных мас у капіталістычных краінах.

Поспех нашай барацьбы і перамогі зьяўляецца маяком, які паказвае шлях рэвалюцыйнай барацьбы сусветнаму пралетарыяту і прыгнечаным калёніяльным народам, якія ўсё больш рашуча падрыхтоўваюцца да штурму капіталізму.

Капіталістыя, адчуваючы набліжэнне сваёй памінучай вагібелі, арганізуюцца і мабілізуюць свае сілы супроць рабочых. У ход нумшчаны ўсе сродкі капіталістычнага ўдзіску — суд, лэкауты, турмы, шыбеніцы, электрычныя крэслы, кулямёты і інш. Куляй, турмой, голадам капіталістычныя драпежнікі імкнуцца разьдзяць баявыя калё-

ны працоўных. Сотні тысяч лепшых барацьбітоў за справу рабочых і сялян пакуюць у буржуазных турмах. Азьвяралы фашызм учыняе сваю лютасць ва ўсім сьвеце. Крыўю і жалезам імкнецца ён аддаліць набліжаючыся дзень вольнасьці.

Абнаглеўшы імперыялізм Ангельшчыны і Японіі ў Кітаі, амерыканскі ў Лацінскай Амерыцы накіроўвае свае драпежныя кіпцюры супроць даведзенага жабрацтвам да роспачы мільёнаў паўстаўшых за сваё вызваленьне.

Пераможная пралетарская рэвалюцыя, абарніўшая былую турму вародаў — расійскую імперыю — у братаўскі саюз народаў — СССР, зьяўляецца шляхаводнай зоркай усім прыгнечаным народам.

Зьдэйшыя ворагі працоўных — сацыял-дэмакратычныя і фразамі, слабаціей аб міры ў пра-мысловасці і аб дзелавым супрацоўніцтве клясаў дапамагаюць імперыялістам і імкнуча разьдзяць адзіны фронт рэвалюцыйных рабочых. Гэтыя сацыял-дэмакратыя прадаюць рабочых сваім паном. Яны бла-гаслаўляюць крываваую расправу над працоўнымі Кітаю, Індыі і іншых калёніі.

Сёньня, у дзень міжнароднай са-лідарнасці працоўных, мы шлем свае шчырае братаўскае прывітаньне ўсім пралетарам, усім прыгнечаным, якія ў пачувана дзяжкіх умовах вядуць гераічную барацьбу з эксплёататарамі за сваё вызваленьне.

Імперыялістыя рыхтуюць новую сусветную бойку за перадазел рынкаў. Валбатыей у Лізе Нацый аб разбраеньні лны засланяюць сваё ліхаманкавае ўзбраеньне. Краіна са-ветай выкрывае драпежнікаў, якія рыхтуюць сусветную бойку для сваё нажывы. Рыхтуючыся да новай вайны, імперыялістыя ў першую чаргу накіроўваюць сваё вужачае дагала супроць адзінай у сьвеце рабочай дзяржавы — супроць апоры сусветнай пралетарскай рэвалюцыі — супроць СССР.

Пралетары і сяляне! Усю ўвагу, усю любасць вернаму вяртаўніку нашых заваёў — нашай адважнай Чырвонай арміі. Няхай кожны з нас будзе гатоў у любы момант адбіць напад заклітага ворага. Магутнай цывільнай стаіць Са-вецкі Саюз, паказваючы сапраўдны шлях усім эксплёатуемым, прыгнечаным усім сьвету. З вялікай ра-шучасцю братаўскай любасцю

Сны сьняцца прыгожа ў пару зацьві-таньня, мне страшны сягоньня прысьніўся, загэтым і веру ў магутнасць зма-ганьня, хоць стогн над зямлёю узьвіўся. Няхай не сягоньня, дык заўтра, дык дарогі усыпем мы цьветам і прадаю сон мой тады загаворыць, вачыстаю праўдай сусветнай.

Над шостаю часткай зямлі — зацьві-таньне і песьня вясеньня мая. Браточки далёкія, ваша змаганьне вітаю заўсёды, вітаю!.. 28 красавіка 1928 г. Менск.

СОН У ПЕРШАМАЙСКУЮ НОЧ

Зямлю ахінае вясновая ночка, кладуцца маўкліва трывожныя сьцені, нянадаўга дзень адвінуўся ў прачкі, а зданьні ўжо сьцелюць сваё шаласьценне.

Стаю ў задуменьні, вакно расчы-ніўшы, а вуліца звоніць, гамоніць стазво-нам, і радасьць такая, як смутак у Ніцшэ, за думкамі думкі лятуць у пагоню.

Лятуць, прападаюць, згасаюць да-лёна, ды зноўку ў надхмарных глыбінях вітаюць: — нап'ецца зямля акавітнага соку і ружы падорыць прыгожым маю.

Цяпер над сусьветам навалы і хмары, разносяцца стогны і плач навал-ніцы... — Ці нашыя плечы ня згібле ця-жарам? — на стол у задуме схіляюся ніцам.

На вуліцах людзі, а колькі? — ня зьлічыш!.. Ссыпаецца іскрымі сонца; вясёлыя скрозь сустрэкаю абліччы, кудысьці сьляшаюць бяз канца. Ня хмары на небе, ня хвалі на моры — усплэскам калышуцца людзі, і раптоўна да сонца зьянтаюцца зоры, у хмарах купаюцца, блудзяць.

— Камуна над сьветам! З усходу на захад, ад мора да мора бяз краю, дзе шлях векавечны ўсіх ворагаў вабіў, маяк і гарыць і палае.

Надзеі, жаданьні у радасьць зьві-ліся,

праз Нёман бурлівы, да стромкае Віслы ляту я чароўнаю сьценьню.

Ляту, узьнімаюся вышай і вышай, на нізе хвалюцца Нёман, шырока разьліўся, на скалы аж вышаў, і пена паслалася лёнам.

Панурая цемра наўкола лягла, ні сонца, ні месяца ня сьвеціць; пакутуе, стогне, рыдае зямля — камуны няма 'шчэ на сьвеце.

Здрэнтвела ўсё цела, — адлічаны дні...

Ляту усё ніжай і ніжай, прыпаў да зямлі... Замігали агні далёна, далёна на ўзвышшы.

І раптам, бы зоры упалі наніз, Зямля асьвецілася ясна: Красуня-дзяўчына над ямай стаіць, а вочы — то яркнучы, то гаснучы.

Шаўковыя косы упалі на стан і вэлюмам віснучы да долу, і людзі гавораць, што гэта — Вясна, а ветры зайшліся — скаголіць. З усмешкай на вуснах гаворыць Вясна:

— Вітаю, таварышы, з маем!.. Завіўся і сумна зашастаў туман: «Сягоньня яе расстраляюць».

— Браточки мае, дарагія мае, над нашай Заходняй краінай — напарляў вяночак зарніца зьвіе і людзям для радасьці кіне.

— Глядзеце — наўкола магілы, кры-жы, бяз крыжу магіла 'шчэ стане — і сокалы будуць над ёю кружыць і весткі даваць аб паўстаньнях.

— Успомняць ня раз і ня двойчы мя-нядарам Камунаю клічуць — пакуты тады патануць у багне

Пераможная пралетарская рэвалюцыя, абарніўшая былую турму вародаў — расійскую імперыю — у братаўскі саюз народаў — СССР, зьяўляецца шляхаводнай зоркай усім прыгнечаным народам.

Зьдэйшыя ворагі працоўных — сацыял-дэмакратычныя і фразамі, слабаціей аб міры ў пра-мысловасці і аб дзелавым супрацоўніцтве клясаў дапамагаюць імперыялістам і імкнуча разьдзяць адзіны фронт рэвалюцыйных рабочых. Гэтыя сацыял-дэмакратыя прадаюць рабочых сваім паном. Яны бла-гаслаўляюць крываваую расправу над працоўнымі Кітаю, Індыі і іншых калёніі.

Сёньня, у дзень міжнароднай са-лідарнасці працоўных, мы шлем свае шчырае братаўскае прывітаньне ўсім пралетарам, усім прыгнечаным, якія ў пачувана дзяжкіх умовах вядуць гераічную барацьбу з эксплёататарамі за сваё вызваленьне.

Імперыялістыя рыхтуюць новую сусветную бойку за перадазел рынкаў. Валбатыей у Лізе Нацый аб разбраеньні лны засланяюць сваё ліхаманкавае ўзбраеньне. Краіна са-ветай выкрывае драпежнікаў, якія рыхтуюць сусветную бойку для сваё нажывы. Рыхтуючыся да новай вайны, імперыялістыя ў першую чаргу накіроўваюць сваё вужачае дагала супроць адзінай у сьвеце рабочай дзяржавы — супроць апоры сусветнай пралетарскай рэвалюцыі — супроць СССР.

Пралетары і сяляне! Усю ўвагу, усю любасць вернаму вяртаўніку нашых заваёў — нашай адважнай Чырвонай арміі. Няхай кожны з нас будзе гатоў у любы момант адбіць напад заклітага ворага. Магутнай цывільнай стаіць Са-вецкі Саюз, паказваючы сапраўдны шлях усім эксплёатуемым, прыгнечаным усім сьвету. З вялікай ра-шучасцю братаўскай любасцю

сёньня працоўныя ўсяго сьвету прымаюць влітку клясавай са-лідарнасці. Пад сьцягамі Камуні-стычнага Інтэрнацыяналу адваюцца рады пралетарыяту. Лёзунгі ў дзень 1-га мая — лёзунг барацьбы з ка-піталізмам, лёзунг абароны сваёй сацыялістычнай барацьбы ў СССР, лёзунг сусветнай пралетар-скай рэвалюцыі.

У той час, калі нашы браты ў ка-піталістычных краінах будуць ага-лашаць гэтыя вялікія лёзунгі пад сьвіст бізуноў і куль, пад стогны параненых, мы ў сваёй краіне дыктатуры пралетарыяту, сьвят-куючы 1-ае Мая над лёзунгамі раз-гортвання сацыялістычнага буда-ўніцтва, дзелавой самакрытыкі, ука-ранення культуры ў кіраўніцтва дзяржаваю, у вытворчасці і быць — шлем ім сваё братаўскае прыві-таньне, працігваем руку салідар-насці, заклікаем іх цясьней аб-яднацца вакол камуністычнага сьцягу для канчатковай перамогі над капіталізмам.

Рабочыя і сяляне Савецкай Бе-ларусі сёньня гарача вітаюць сваіх братаў на той бок мяжы ў Заход-няй Беларусі, дзе польскі фашызм праводзіць ганебнейшы суд і рас-праву над мільёнамі рабочых і ся-лян Заходняй Беларусі, садзячы ў турмы і бязлітасна катуючы леп-шых іх прадстаўнікоў.

Няхай жыве 1 Мая — дзень агла-ду рэвалюцыйных сіл міжнароднага пралетарыяту.

Бязлітасная вайна безгаспадар-часці, расхлябанасці, бюракрат-ызму, рудіне на фронце сацыялі-стычнага будаўніцтва.

Рабочыя і сяляне! Змагайцеся за пісьменнасць, культуру, за но-вы быт.

Рабочыя і сяляне! Пад кіраўніц-твам УсеКП(б) — наперад, да новых заваёў сацыялізму ў нашай краіне, да перамогі сусветнай пралетар-скай рэвалюцыі.

ЦК КП(б)Б.

ТЭЛЕГРАМЫ ТАСС
ЧЫТАЙЦЕ
на чацьвертай старонцы

30 КРАСАВІКА ВЫЙДЗЕ
ЭКСТРАНЫ ВЫПУСК
„ЗВ'ЯЗДЫ“ І „РАБОЧЕГО“.
Мастацкім наглядом нумар „ЗВ'ЯЗДЫ“ вядзе 4 га мая.

Наша братэрскае прывітаньне вязьням капіталу ва ўсім сьвеце

Т. Кляшторны

Майская песня

Сіняя даль... Неразгадная гладзь... Майскія воды журчаць і журчаць... Точыць і скалы і камень вада...

Першае Мая і МОПР

Першае мая, дзёнь міжнароднае пралетарскае салідарнасьці, — у гэтым годзе для МОПР у мае асаблівае значэньне. МОПР на сутнасьці сваёй зьяўляецца арганізацыяй канкрэтнага выражэньня пралетарскае салідарнасьці працоўных усяго сьвету.

Вёска Зарэчка — певалічкая. Усяго 10 хат. Як у суседніх вёсках, і ў Зарэчцы жылі беднякі, сераднякі і кулакі.

Ня глядзячы на тое, што ў Зарэчцы была такая «вядлікая меншасьць» кулакоў і «вядлікая большасьць» беднякоў і сераднякоў змаганьне з кулацкімі элемэнтамі вылося настаянна.

І кулак, таксама беднякі і сераднякі — былі арганізаваны. Тут, здаецца, змагацца было вельмі лёгка з кулацтвам вёскі Зарэчка. Але так здаецца на першы погляд.

Кулак меў вядлікую сілу: ён быў багатым. Яго адна гаспадарка магла б зьмясьціць у сабе пяць бядняцкіх гаспадарак. У яго каліні-калі лёгка было набыць бутэлку самагону. Пры вядлівай бядзе можна было ў яго дастаць вясною пасевыя, пуд аўсу, асьміну бульбы.

Такім чынам, была ўтворана пэўная роўнавага ў гэтай барацьбе. Таксама трэба яшчэ дадаць улічэньне кулака ў сельсавеце, бо і старшыня, і сакратар вельмі хвалілі яго выроб самагону, які славіўся ва ўсёй ваколіцы і насіў імя гаспадара: яго звалі Мікалаем, а самагон — «Мікалаеўка».

Апрача таго, зарачане — і беднякі, і сераднякі — мелі да «свайго кулака» захававаю пашану.

— Наш кулак! — гаварылі яны. Ён у нас усяго адзін адным.

Чым мы горшыя, ці лепшыя за іншыя вёскі і нам трэба мець кулака на завод.

— Калі ніводнага кулака ня будзе, дык з кім тады будзем змагацца. Без змаганьня нудна жыць...

— У каго пуд жыта пазычыць? Дзе дастанеш пляжку «мікалаеўкі»?

— Хто будзе цябе называць гультаём, абібокам і кецкім гаспадаром, калі ні кулак?

Так разважалі зарачанскія мудрагелі.

Кожны даводзіў, што кулак — неабходнасьць у вёсцы, патрэбная ўкраса...

Звычайна жыццё ў Зарэчцы было гладка і проста з году ў год. Але ў апошнія гады паўсталі, як вазьлі пасья адначынку, пэўныя дні, калі жыццё траціла сваю звычайную роўнавагу. Гэта было ў дні сьвят — і царкоўных, і савецкіх.

Раней усе зарачане шчыра сьвяткавалі царкоўныя сьвяты. Але трэба было здарыцца так, што адзін

„Мікалаеўка“ і „Першамайскі маніфэст“

(Фэльетон)

хлопец з Зарэчка папаў у Менск на рабфак і вось гэты самы дзяцюк у часы вакацыяў пачаў адукоўваць вёску. Спачатку яны сьвяткавалі і рэлігійныя і савецкія сьвяты — коляды, вяліздзень, сёмуху і Першае Мая. Лішні дзень пастроіцца на сьвятоточны лад, стварыць сабе ўрачыстасьць — чаму не.

З цягам часу коляды, вяліздзень і сёмуха пачалі пазладзейску хаваліся ў куткох, а на пачэснае месца выступалі Кастрычэвік і Першае Мая.

ў Зарэчцы... Кожны раз, у савецкія сьвяты, кулак Мікола стараўся паказаць сваім суседзям, што ёсьць на сьвеце людзі, якія думаюць і дзейнічаюць ня так, як зарачане, а панаваў.

У царкоўныя сьвяты, калі суседзі працавалі, ён хадзіў па вуліцы, апраўду ў новую сьвітву і сьпяваў на ўвесь голас брыдкае частушкі.

— Вось, калі гультай за працу бяруцца, калі божа жывёліна павіна сьвяткаваць, — агрызаўся на

працу. А то зусім забудземся, што ў нашай вёсцы ёсьць кулак, забудземся аб тым, што нам трэба змагацца з кім-колечы...

Але летась... Дзівя здарылася летась у дзень 1-га Мая...

У гэты дзень камсамольцы, якіх было ў вёсцы аж тры, арганізавалі дэманстрацыю. Пад чырвоны сьцяг склікалі ўсіх старых і маладых — з вёскі Зарэчка. Яны рыхтаваліся ісьці ў сельсавет за шэсьць вёрст. Там будзе спектакль. Туды местачковы драматычны гурток

Маёўка

Праўда выступленьне новых дзядзькоў адбылася на стары лад — з вядлікім самагонам і каляднімі бойкамі, але патрокі новыя сьвяты набывалі і новы зьмест: з суседняга местэчка зьявіліся нейкія шэфы, прыяжджалі вайскоўцы з пагранічнага атраду, накрапцоў у ідэалогіі і ведах зарачанскі рабфакавец.

Тоды зарачанскія беднякі даведзіліся, зразумелі прычыны сьвяткаваньня Кастрычэвіка і Першага Мая.

У гэтыя дні адбываліся сходы. Аднаго разу нават невялічкі спектакль наставілі, — праўда, у кулацкай хаце, бо яна самай большай

ўсіх Мікола.

У савецкія сьвяты ён на вачох усёе вёскі працаваў: зямлі, у дзень Кастрычэвіка, ляжаў сякерай у сваім дварэ, а вясною, у дзень Першага Мая, выходзіў з сахою ў поле.

Гэта было змаганьне — шчырае, займае...

Якімі вачыма глядзелі на гэта зарачане?

Некаторыя стыдзілі кулака Міколу, іншыя нават кулакамі хадзілі ўдзімамірыць кулака, а самыя спакойныя толькі разважалі.

— Нахай сабе працу. Вольнаму — воля. Яшчэ нават лепш, калі

прыехаў.

Праўда, у гэтым нікага дзівя ня было.

Дзівя было ў тым, што кулак Мікола не пайшоў на гэты раз з сахою ў поле. І дома не сядзеў. Апраўду лепшую вопратку і пасунуўся разам з дэманстрацыяй пад чырвоны сьцяг...

У кішэнях у Міколы тырчалі дзьве пляшкі.

— Ці не гарэдка? — запытаўся хтосьці з грамады.

— Ды не, — аднекваўся Мікола, — нешта падлася карова захварэла, жовка казала да шпінтухі зайсьці на лякарства.

Заняўшыся ўбгае камандзір першай роты. Яшчэ адзёра аддае распараджэньне дзяжурнаму на роце.

— Слухаю, т. камроты. Вы загадалі мне пастроіць роту і вывесці ў двор.

вёсцы № «Вой» пачнецца прыблізна а сьмай гадзіне. Пасьпявайцеся выкарыстаць усе вольныя хвіліны да пачатку бою для працы сярод насельніцтва. Трымайце слабе ў насельных пунктах прыкладна.

На гэты раз трывога абавязаліся

адзін пакой і расказвае пра значэньне прысягі чырвонаармейцаў, якую 1-га мая будзе прымаць маладыя байцы 1905 году нараджэньня.

На гэты раз трывога абавязаліся

— Няўжо-ж да шпінтухі — зьдвінуўся той. — лепш влезьдзіў-бы да ватарана (ваторынара) за дзесьць вёрст. Ён-жа павінен лячыць жывёлу.

Мікола дятнуўся губамі да самага вуха суседа і шпінтуў:

— Надта добры самагон з вядлікадзя вастаўся. Вяселей будзе пасяля спектаклю да хаты ісьці... На мяккі дзе-небудзь прыткнемся. Маўчы...

Сусед узрадаваўся:

— Дай-жа, Мікола, адну бутэлку мне ў кішэню, а то ў цябе ўгледзяць і будзе лаянка.

Спрытна, каб ніхто не заўважыў Мікола ўсунуў адну пляшчу «Мікалаеўкі» ў кішэню суседа.

Калі грамада сьпявала песні, Мікола сьпяваў галасней за ўсіх. Калі «крычалі ўра, Мікола крычаў «шчыра!» за ўсіх.

Калі грывілі: «Нахай жыве Першае Мая», Мікола дадаў:

— Правільна, правільна, таварышы! Правільна!

Мікола кожным рухам, кожным словам стараўся вызначыцца з грамады.

— Сягоньня і кулакі з намі сьвяткуюць, — жартавалі суседзі.

— Мы перамаглі намай кулацтва, — казалі адны.

— Цяпер трымай вуха востра, бо кулакі над нас падмазваюцца, — казалі другія.

Мікола ня чуў гэтай гутаркі. У гэты час ён быў «адарваным ад нас» і адарваў ад дэманстрацыі таксама і двух суседзяў. Яны сядзелі цёплай тройкай пад кустом і лыкалі «мікалаеўку»...

Кулак Мікола і яго два суседзі з беднякоў, хоць былі ў сельсавеце, але спектаклю набачыць ім не ўдалося.

П'янюсенькія сядзелі яны запертыя ў хляве пры сельсавеце.

У дэтным пустым будынку яны спачатку пачалі кулацкую бойку з кулаком, пасья чаго памірыліся. Потым біліся між сабою — бядняк з бедняком («мікалаеўка» надавала імпульс). У канцы мірыліся ў другі раз.

Пасья такога першамайскага спектаклю Мікола працывярзіўся, сеў у куток і давай думу думаць:

— Ці будзе нейкі першамайскі маніфэст, а то за самагон пападзецца. Ой, пападзецца. Хіба старшыня сельсавету прыдумае нейкі свой маніфэст. Ён хваліць маю «мікалаеўку» на ўсю рэспубліку.

Мікола ўсьміхнуўся: пэўна, будзе маніфэст... А мо, не?

У дзень 1-га мая Чырвоная армія клянецца цвёрда абараняць справу пралетарыяту і прыгнечаных усіх краін.

Загранічнае сялянства і 1-е Мая

Значэньне першамайскага сьвята, якое раней было сьвяткам толькі пралетарыяту, — пашыралі і паглыблялася ў працэсе барацьбы рабочае клясы. Мэта клясы барацьбы рабочых быў захаваньне пралетарыят у гэтай барацьбе стаў выказнікам ітэрнацыянальнага сьвяткаваньня ўсіх прыгнечаных. Разам з тым пашыралася значэньне першамайскага сьвята ў становішча і сьвяткам абяздоленнага пародаў калёніі і ўсходу, нацыянальных меншасьцей капіталістычных дзяржаў Эўропы і ў працоўнага сялянства.

Асноўныя патрабаваньні сялянскага руху выражаюцца ў барацьбе за зямлю і волю, супраць эксплёатацыі з боку памешчыкаў і таксама ганьдэвага і банкаўскага капіталу, супраць празьмернага датковага цяжару і чыпоўніцтва свавольлі. Наогул, яны супадаюць з больш-менш зьмененыя ўмовах — з патрабаваньнямі сялянства Расіі.

І таксама, як барацьба сялянства атрымала посьпех толькі тады, калі яно пачало змагацца аб руку з пралетарыятам і вынікі барацьбы замежнага сялянства вызначаюцца ступеню разьвіцця саюзу пралетарыяту і сялянства. Сялянскі Інтэрнацыянал, першая ў сьвеце міжнародная арганізацыя сялянства, ставіць гэтай асноўнай праграмай саюзу пралетарыятам, супольнаю барацьбу.

Калі пры стварэньні Сялянскага Інтэрнацыяналу спачатковую праграму прызналі толькі асобныя, самыя перадавыя дэсяціны сялянскага руху, дык цяпер не паасобныя дзеячы, а цэлыя арганізацыі прызнаюць яе. Гэты ў разьвіцці сялянскага руху крава выражаюць тры рэзалюцыі паваду сьвяткаваньня 1-га мая прыняты на канфэрэнцыі вальонных сялянскіх арганізацыяў пры ўдзеле сялян, якіх належаць да розных налітых партыяў.

Так, напрыклад, Сялянскі юз Чэх-Славакіі на канфэрэнцыі абавязвае ўсіх працоўных сялян

Па трывозе

Базарна №-скага стралковага палку. Влікі трохпавархоны цяглы будынак з вядлікай колькасцю пакояў, ланіскай куткоў і навуковай бібліятэкай.

Радавыя сацыялістычнай рацыяналізацыі

Дзесяткі тысяч рабочых-вынаходцаў, сотні тысяч актыўных вытворчых працаўнікоў, мільёны адданных справе рэвалюцыі рабочых са дня ў дзень будуюць і куюць сваю сацыялістычную бацькаўшчыну. Энтузіязм будаўніцтва новага сьвету абхапіў усё працоўнае насельніцтва вялікай савецкай краіны-- энтузіязм нараджае волю да перамогі. **І МЫ ПЕРАМОЖАМ!**

Няхай жывуць радавыя сацыялістычнай рацыяналізацыі

„Часовы ўрад“-- за работай

— Наша «кантролька» працуе.
— Наш «часовы ўрад» пасьпявае.

Так гавораць рабочыя аб часовай кантрольнай камісіі дражджавога заводу «Чырвоная Зара».

Гісторыя гэтай камісіі кароткая. Яна арганізавалася толькі ў лістападзе мінулага году. «Дзіцяці» яшчэ няма году.

Шмат памылак было на шляху камісіі. Галоўнае, яна ня ведала, што рабіць. Яе задача вядома -- правяраць, як выконваюцца паставы вытворчых парад і камісій. І

Так працавалі месяцы два-тры. Потым вывучылі інструкцыю і ўзяліся, як належыць, за працу. Стала зразумелым: трэба ведаць не толькі, што трэба не адпусьціў сродкаў, а чаму ён не адпусьціў, ці правільна ён зрабіў, дабца выкананьня паставы вытворчай камісіі.

Камісія выявіла рад момантаў цяжкасьці, націснула на каго належыць, скардзілася ў вышэйшыя органы і дабілася свайго.

Склад камісіі мяняецца па выкананьні пэўных заданьяў. І тады, рабочыя «Чырвоная Зара» г-

ТВАР АВАНГАРДУ „ДРЭВАПРАЦОЎШЧЫКА“

Тав. ГОЛЬДБЭРГ

Размеры гэтай калёны не дазваляюць нам падрабязна апісаць посьпехі нашага заводу Вялікую ролю ў гэтай справе адыграў рабочы калек-

Калі наступіў будаўнічы сезон, Лесбел прапанаваў для павялічэньня выпуску прадукцыі арганізаваць трэцюю зьмену.

Рабочыя, лічачы, што трэцяя зьмена толькі падарыць прадукцыю і ўзмовіць зноўнае варштату, рэзка выступілі супроць пераходу і прапанавалі лепш узяцца прадукцыйнасьць працы на 20 процэнтаў.

Сказана -- зроблена. Шмат скаргаў паступала ад спажыўца на дрэнную якасьць заводзкай прадукцыі: дрэнны клей, слабая афарбоўка мэблі, дрэнна зробленыя ножкі прэслаў.

Тав. МАЛЬКОЎ

Вытворчал камісія вельмі ўважліва падыходзіла да гэтага пытаньня. У выніку -- якасьць падлепшылася. Камісія сурова разьбірала: хто

зьяўляецца «канвэртным» пасіцелем зла», і прапанавала адміністрацыі дабца зьнішчэньня недбайнасьці ў працы.

Вынаходзтвы і ўдасканаленьні, якія зроблены рабочымі нашага заводу, далі эканоміі толькі за два гады на 15.763 рублёў.

Сёньня, у дзень 1-га мая, мы высюваем іх на чырвоную дошку. Вось нашы вынаходцы: Язэп Гольдбэрг, Міленці Малькоў, Вэнзэль Вэнжык, Матар'яльнік і Мясіла. Елін.

Слова--лічбам

(Служба цягі, МББ чыг.)

Некалькі лічбав. Можна яны здадудца некаторым нуднымі, але яны даволі навазальны, даволі характэрны. Яны маюць, як наступова, з году ў год, рос і палляшваўся наш транспарт, той транспарт, які калісьці прадстаўляў сабою магількі цягнікоў і ваговаў.

Год таму назад адзін клясны вагон рамантаваўся ў майстэрнях на працягу 3--3 з пал. месяцаў (капітальны рамонт). У гэтым-жа годзе працягласьць рамонту скарачана да 2-х месяцаў.

Таварны вагон патрабаваў на рамонт 16 дзён. У сучасны момант яго можна сьмела выпусьціць з рамонту пасля 1--2 дзён працы. Што гэта вельмі зьмян-

Пры дапамозе рабочага калектыву

(Дражджавы завод «Пралетары»)

Лепш за ўсе камісіі працуе па заводзе вытворчай камісія. Актыўнае складае 40 чалавек. Бываюць дні, калі на вытворчых нарадах прысутнічае каля 50 проц. рабочых заводу. Няма ў нас ніводнага важнага пытаньня, якое-б не абгаворвалася вытворчай камісіяй, або нарадай.

Камісія займалася пытаньнямі аб скарыстаньні тлушчу, алею, аб рацыянальным скарыстаньні рабочай сілы, аб капітальных работах, аб амацаньні двара і г. д.

Наш завод працуе ў сучасны момант на апошнім слове тэхнікі. Вялікая паслуга ў гэтым нашай вытворчай нарады. Сабеконт дражджаў ад 55-56 к. за кілё зьнізіўся да 38-39 кап. Яшчэ нара матораў, і завод будзе поўнасьцю электрыфікаваны.

Трэба прадура сказаць, наша адміністрацыя вельмі чула адносілася да паставы вытворчай камісіі і нарады. Яна імкнулася праводзіць у жыцьцё паставы рабочага актыву. Пакроўскі.

Вандаковіч (зьлева) і Малюўскі--вынаходцы заводу „Чырвоная Зара“

Слова--лічбам

На беразе ракі Прыпяці (Мазыр) гадоў 25 назад мазырскі капіталісты Крыніцкі пабудоваў вадаправод, потым млын і ўстанавіў лесапільны варштат.

У 1922 годзе пачалі рамантаваць будынак, устанавілі машыну ў 27--28 кілёват, пашырылі лесапільны цэх, устанавілі цыркулярні і канпарэжкі, пашырылі млын электрастан. Праз год пашырылі электрастан пашырылі млын, дзе ўстанавілі машыну на 67 кілёват. У канцы 1926-году выкапалі ўжо ар-тэзіянскую студнію.

тву «Дрэвапрацоўшчыка».

Лёзунгі рацыяналізацыі вытворчасьці, рэжыму эканоміі сустрэлі ў асяродзішчы нашых рабочых вялікіх прыхільнікаў.

Трэба было-б прысьці і паслухаць, як рабочыя абгаворвалі і прамацавалі кожную капейку з каштарысу, які быў прымаван адміністрацыяй, каб зразумець, як дарагі інтарэсы вытворчасьці нашым рабочым.

Рабочыя знайшлі магчымым выкрасьці з каштарысу 4.729 рублёў.

„Слоікі“ выратаваў!

(Гута „Пралетары“)

Доўгі час вельмі востра адчуваўся на гуче дэфіцыт. Гэта слова сьвяталася ва ўсіх склянах. «Дэфіцыт» на парадку дня нарады -- значыць, трэба прысутнічаць...

У чым-жа сакрэт дэфіцыту? -- дашукваліся шклядувы. -- Дзе законан сабака? Усе маўчалі, кожны думаў, шукаў прычыны.

Трэба было-б адзін варштат перавесці на выпрацоўку слоікаў для варэньня, -- раптам прапанаваў адзін рабочы, сам ня верачы ў моц свайго рэцэпту.

Спрабум, можа ў гэтым сакрэт. Можна як-небудзь вылезем.

Пастава вытворчай нарады гаварыла: «Перавесці варштат № 1 на выпрацоўку слоікаў для варэньня».

Гальпэрын і Луцук

Тав. ГАЛЬПЭРЫН

Пяць год назад Менская шпалерная фабрыка зьяўлялася магількамі машын і варштатаў. Памяшканьне фабрыкі было занята пад склады.

Тав. Гальпэрын, які 29 год працуе на шпалерных фабрыках, узяўся аднавіць зруйнаваную фабрыку, якая раней належала капіталістаму Эпштэйну.

Ён запрасіў да сябе на дапамогу мэханіка Луцук і пачаў працу. ВСНГ даў каля 1.000 руб. на пуск фабрыкі.

У 1923 годзе былі пунчаны ў ход дзьве друкавальныя машыны, на працы былі заняты 41 чалавек. Кожны зарабляў 1 р. 92 в. у дзень. Цяпер на фабрыцы працуе 140 чалавек, зарплата іх раўняецца 2 р. 98 кап. у дзень.

Часовая кантрольная камісія заводу „Чырвоная Зара“ за працай.

яна гэтым і занялася. Правярала, кантралявала, вывучала і прыходзіла да вынікаў, якія даўно ўжо вядомы вытворчай камісіі:

— Пастава ня выканана таму, што Белхарчтрэст не адпусьціў грошаў.

— Здрава, -- зваўся ў гэтых выпадках старшыня вытворчай камісіі, -- гэта чыі бяз вас ведаем. Амэрыку адкрылі. Вы лепш па-

вораць: -- Наш «часовы ўрад» асьвяжаецца.

К. Л.

Зьніжэньне сабеконту-баявая задача пралетарыятаў барацьбе за сацыялізм і за паленішаньне станавіцца рабочым і

Цьвік у гаспадарцы будзе патрэбен

Сьлесар заводу «Энэргія» т. Хадзюня прышоў на працу за 20 мінут да гудка. Група рабочых не далёка ад яго варштату аб чымсьці ажыўлена гутарыла. Тэма старая, толькі ўчора гаварылі аб гэтым на вытворчай нарадзе. Скарачэньне накладных выдаткаў.

— Дык я накладныя выдаткі, — гаварыў адзін стары рабочы, — заўсёды былі, ёсьць і будуць. Ніякі розум не дадумаецца да таго, каб іх зьнішчыць.

— Праўдзіна, стары, добра сказаў, — падтрымалі яго маладыя сьлесары. — выдаткаў ніяк ня зжывеш; трэба над гэтым доўга папрацаваць.

— А я вам павінен сказаць, — прыніміў гутарку тав. Хадзюня, — што вялікую колькасць накладных выдаткаў мы самі ўтвараем. Вось, прагуляйцеся на дварэ заводу, па цэхах, колькі гаек, цвікоў, шруб вальцецца «Слепругульнямі». А гэ-

та ўсё грошы каштуе. На ўсё гэта праца траціцца.

Тав. Хадзюня празвалі ў нас «эканомам». Калі-б ён не хадзіў

Хадзюня: «У гаспадарцы будзе патрэбна».

на дварэ, заўсёды ў яго руках некалькі гаек, ад яго гаспадарчатавока нішто не схавецца. У цэху ён кладзе іх на варштат і, у выпадку патрэбнасьці, іх скарыстоўвае.

— Ён у нас беражлівы, — гавораць рабочыя заводу «Энэргія».

— А што-ж, — кафузьліва сьмяецца Хадзюня, — я лічу, што раз я працую на савецкім заводзе, дык павінен адносіцца да яго, як да ўласнае гаспадаркі. А ў нас ка кватэры мы беражэм кожную драбязь.

Слоікі сапраўды вывезьлі. Прапаў дэфіцыт, у бальясе зьявіўся нават прыбытак.

Вельмі рады былі рабочыя. Ці-ж жарта гэта змаў што два гадзі працавалі з дэфіцытам у 3-4 тысячы рублёў. Бывалі такія месяцы, калі дэфіцыт перавышаў 5 тысяч рублёў. А вядома, якая карысьць ад працы ўпустую.

У лютым завод атрымаў 4.000 р. прыбытку, у сакавіку — 9.800 руб. Слоікі выратавалі, — гавораць рабочыя.

Ці адны толькі слоікі? Не, выратавала вялікая зацікаўленасьць рабочых у вытворчасці. Вытворчая нарада і лчэйка ня мала сіл паклалі на ўзыньце прадукцыйнасьці працы і зьмяншэньне накладных выдаткаў. Вывоз гаспадарчы нях рабочага. С. П.

60 актывістых

(Дражджавы завод «Чырвоная Заря»)

Наведваньне вытворчых нарад заводу, у параўнаньні з мінулымі гадамі, значна павялічылася. У сярэднім нарады наведваюць звыш 60 чалавек.

Самыя актывныя члены вытворчай камісіі і нарады гэта т. т. Багдановіч і Мяляўскі. Яны сумесна вынайшлі прэпарат для паліўкі тлушчу ў чанах. Раней пры паліўцы ў ручную ў дзень выдавалася 34,2 кілё тлушчу, дзякуючы прэпарату, выдаваньне тлушчу зьменшылася да 30,2 кіле на затор у 1928 год.

Устаноўка прэпарату каштуе 30 р. эканоміі ён дае 1.800 руб. у год. Вынаходцы атрымалі прэмію па 50 руб. кожны.

А. Манькоў.

підараньне падарож ад прэміюму ВСНП.

Тав. Гальперыль вельмі чула адносіцца да рабочых-вынаходцаў.

Тав. Лудук з малых год прадуе на шпалернай фабрыцы. Некалькі год ён працаваў у Нямеччыне.

Тав. Лудук з грудзі жалеза склаў і пусьціў у ход 8 крукавалыхых машын, дзьве грунтавальныя, 12 самарэзак і тры гафрыравальныя машыны.

Тав. Лудук вылаішаў мэханізм для аўтаматычнага зачыньнення падёмнай машыны. Ён сам зрабіў пад'ёмку для 3-га паверху.

Тав. Лудук сам вынайшаў стругальны і цягуньны варштаты, якія даюць ня менш 50 руб. эканоміі ў месяц.

Ён зьяўляецца ня толькі мэханікам, але добрым гаспадаром і майстрам. Два яго вучні атрымалі ўжо званьне малодшых майстраў.

Нельга не адзначыць вельмі добрую працу машыністага тав. Мэхода. Ён вельмі ўважліва адносіцца да фабрычнай маёмасьці. Ён вынайшаў мэханічнае сіта для фарбаў і гэтым палепшыў якасьць прадукцыі.

Ён прапанаваў зрабіць праводку пары з катла для сушкі шпалераў, дзякуючы чаму павялічылася прадукцыйнасьць працы.

Работы фабрыкі С. А.

Нахай жыве сацыялістычная рацыяналізацыя—аснова матар'яльнага і культурнага ўздыму рабочае клясы

Дзякуючы чаму зроблен гэты посьпех? Дапамагла ініцыятыва вытворчых нарад і камісій, якія абгаворвалі мэты і ўпэўненьня працы, мэты паскареньня рамонту. Зацікаўленасьць рабочых у вытворчасці адыграла вялізарную ролю.

Калі два гады назад на вытворчых нарадах з 300 рабочых прысутнічала 40, то ў гэтым годзе прысутнічае кожны раз больш 80 чалавек, якія ўносяць даволі талковыя і цікавыя прапановы.

Прыкладам для нашых рабочых могуць служыць нашы лепшыя «вытворцы» тав. Рагачэўскі—сьлесар, тав. Лагушэвіч—сталдр, тав. Галякевіч—майдэр. Яны берагудь кожную гайку, кожную шрубку. Грыб.

Праз 5 год

(Гута імя Дамбалы, Нова-Барысаў)

1-га верасьня 1922 году была пушчана ў ход наша гута. Якая носьць імя вядомага польскага рэвалюцыянэра Дамбалы.

У першы час працы ванная печ была разьлічана на 10 варштаў. Рабочыя працавалі па 8 гадз.

Праз пяць год рабочыя перайшлі на 6-цігадзінны рабочы дзень, ванна абслугоўвае ня 10 варштаў, а цэлых 60.

Нельга не адзначыць у дзень свята дасягненьні нашых работніц.

У мінулым годзе атрымалі кваліфікацыю 19 жанчын, у гэтым—26. У мінулым у вытворчай нарадзе ўдзельнічала 5 жанчын, у 1928 годзе—20. В. Ш.

ны, якая будзе сацыялізм

Наш лепшы вытворца

— Лейхэнгауз? А, гэта ў нас «вытворца» ў поўным сэнсе гэтага слова.—так адгукваюцца рабочыя аб інструментальшчыку за-

Тав. Лейхэнгауз—найлепшы вытворца заводу «Энэргія».

воду «Энэргія».

І сапраўды, тав. Лейхэнгауз—адзін з прыкладных рабочых.

Ён заслужыў свой аўтарытэт вельмі добрасумленнымі адносінамі да работы, сваёй зацікаўленасьцю вытворчасцю. Ён ніколі ня здаець работу на «авось».

— У мяне ўсё павінна быць акуратна зроблена, інакш гэта не

работа, а пагоня за заробкам, — гаворыць ён.

Тав. Лейхэнгауз прадуе на «Энэргіі» ўжо 8 год.

У 1920 годзе, калі працавалі за наёк, тав. Лейхэнгауз быў адным з тых, хто ўставаў першым варштату, хто зрабіў першыя крокі на шляху стварэньня сапраўднага чыгуна-ліцейнага заводу.

Дэвіз нашага інструментальшчыка:

— Акуратнасьць, добрасумленнасьць, сьвядомыя адносіны да працы—павінны быць усюгды лепшымі кожным рабочым.

Гэта—дэвіз савецкага рабочага, які зьяўляецца гаспадаром свайго сацыялістычнага заводу.

С.

Выкарыстаем усе дасягненьні савецкай і замежнай навукі і тэхнікі на справу індустрыялізацыі краіны.

Бязьлітасная вайна—сьпячцы, безгаспадарчасьці, нядбайнасьці, расхлябанасьці, руціне на фронце сацыялістычнага будаўніцтва

Наша справа маленькая, — скромна заяўляе Максім Трыфанаў—цяляр гуты «Пралетары». —Завод наш дэфіцытны, накладных выдаткаў шмат, вост і шукаем, капаемца, магамі шавелім, як з дэфіцыту завод вывезьці. Б'ем, б'ем у адзін пункт і свайго дабіваемся. Завод з дэфіцыту ўжо вывезьці ўзгор можна і аб прыбытках падумаць.

Кажа Трыфанаў аб справах заводу, як аб сваіх уласных. Быццам гутарка ідзе аб яго ўласным бюджэце, у якім выдаткі не заўсёды адказваюць прыбыткам. Але ведае Трыфанаў: дзе заводу—яго лёс, прыбытак заводу—яго прыбытак. Таму вост і б'е Трыфанаў усё «ў адзін пункт», сацыялістычны пункт—«ціць завод, выратаваць ад дэфіцыту, дабіцца прыбытку.

Ні адна вытворчая нарада не абыходзіцца без Трыфанава, у вытворчай камісіі Трыфанаў часты госьць. Прапановы нескладаныя, зусім зразумелыя, дэльныя. Прытым, Трыфанаў скромны. Ён ня «ўласнік». Ён заўсёды апіраецца на падтрыманьне ўсяго калектыву: «мы думаем», «мы лічым».

— У нас, як водзіцца,—апавядае Трыфанаў,—адзін скажа, другі паўторыць, трэці дадасць, чэцьверты прапануе—глядзіш, што-небудзь і выходзіць.

Равей начыньне выбіралі з ваганьняў, клалі ў скрыні, скрыні цягалі ў пераборную, тут выбіралі з скрынак, перабіралі яго і раскладвалі па ярусах. Запрапанавалі мы начыньне адразу з ваганьняк перабіраць, а ў скрыні складаць ужо адабранае начыньне... Вось вам рублёў 200 у месяц эканоміі...

Гэты факт—толькі як прыклад. Такіх фактаў шмат. Вузкі твар Трыфанава па хвіліну асьвятляецца ўсьмешкай, ўсьмешка хавецца ў маленькіх курчавых бакенбардах, і Трыфанаў зноў сур'езны. Ён кажа, што шкладуў Нісялеўскі мае вялікія заслугі перад заводам, актывны вытворчы працаўнік, сьлесар Якубоўскі таксама, Кузьмін—старшыня заўкому—не з апошніх, Марошан—сакратар вытворчай камісіі—дэльны хлапец...

— У нас шмат добрых хлацоў, добрых працаўнікоў... З такімі не загінеш—упэўнена канчае Трыфанаў.

Канафалаў—пілатор заводу «Дравапрадоўшчык»—закаханы ўсім савецкім. Ён прызнае, што заграўна далёка пасунулася наперад, але лічыць, што мы выперадзім. Дайце толькі час.

Маючы справу з заграўнымі наждачнымі каменнямі, ён доўга ня мог спакойна на іх глядзець.

— І чаго гэта народ заўсёды за

Сацыялістычны пункт...

(Партрэты)

наждачным каменні, плацяць ліха-ведае колькі грошай—па 10 р. 35 к., а трываласьці ў іх столькі-ж, колькі і ў нашых. А каштуюць нашы па 7 р. 25 к.

Не сьцярапёў няк Канафалаў, выступіў на вытворчай нарадзе.

— Прапаную замяніць заграўныя каменні савецкімі...

І як па дзіва, адміністрацыя згадзілася. Каменні замянілі савецкімі. І кожны год эканоміі ёсьць рублёў на 75-80. Грошы, праўда, невялікія, але ўсё-ж грошы.

Ціпер Канафалаў моцна думае яшчэ аб адной «саветызацыі»—замяніць заграўныя пілы савецкімі. Ці хутка будзе ажыцьцёўлена яго мара?

Старшыня вытворчай камісіі т. Ідэльчык кажа, што справу гэту трэба абмазгаваць, трэба спрабаваць. Можна і ўдасца. Удалася-ж іншым мерапрыемствам. Хіба мала прапаў рабочых праведзена ў жыцьцё?

— Толькі гэтымі днямі правяралі мы заводзкі каштарыс,—кажа Ідэльчык,—скарацілі яго на 4.700 р. «Мы»—гэта значыць Ліўшыц, Гольдбэрг, Патровіч, Нісель,

«Мы»—гэта значыць, вытворчая камісія. І тут, як на ўсіх прадпрыемствах, вытворчы актыву прадуе «душа ў душу», правановы не падзяляюцца на «мае» і «твое». Усе прапановы пераварваюцца калектывнымі сіламі. Мазгі ўсіх зьвязваюцца нябачнымі віткамі ў адзін моцны магнаў вузел і ад гэтага вузла выходзіць магучая хваля сапраўднае творчасьці.

Завод жыве поўным жыцьцём, мацее, расьце, пашыраецца і крок за крокам пасоўваецца ўсё наперад і наперад да таго ж трыфанаўскага сацыялістычнага пункту.

Калі Красьнік Мікола старшыняствуе на вытворчай нарадзе, яго твар быццам пакрыты ружовымі воблачкамі, спрэзь якія прагледвае вяснае сонейка. Такая ўсьмешка робіць сунакойлівы ўплыў на разгарачаных апанэнтаў, не дае пералівацца праз край бурнай, палюўнічай навуры дырэктара Лісоўскага, бадзёрчых саромлівых радавікоў, якія выступаюць з прапановамі можа ўпаршыню, ведае больш упэўненасьці хісткім...

вытворчы працаўнік, ведае завод, як самога сябе. Найбольш дэльныя прапановы выходзяць ад яго.

Ён запрапанаваў, напрыклад, зрабіць шпоначны варштат для выразкі шпоначных гнёздаў у мэталі. Варштат зрабілі, каштаваў ён больш 100 руб., а карысьці прыносіць шмат: ён эканоміць 50 проц. рабочае сілы і працуе значна чысьцей. Запрапанаваў ён арганізаваць чорнарабочых, стварыць з іх брыгаду. Правілі ў жыцьцё. Зараз кожны чорнарабочы ведае сваё месца і рабочы дзень яго ўпэўненьны.

Свайму старшынні дапамагае сьлесар Стафановіч—сакратар лчэйкі, актывны грамадзкі працаўнік, чалавек скромны, які стараецца заўсёды быць няпрыкметным. Яму належаць прапановы абсталяваньня вуглясхову, каб вугаль у гразь не таптаўся, пабудовы спецыяльнага падвалу для захаваньня гаручых матар'ялаў і інш. Дапамагаў Красьніку і сарамлівы Цяўлоўскі—мадэльчык па прафэсіі і паэта ў душы, які ціхаўка піша беларускія вершы—паэта вар-

другому яшчэ дзесяткі рабочых сваімі дэльнымі прапановамі, шчырымі адносінамі да работы, да варштату, да выпрацоўваемай прадукцыі.

Яечка—старшыня вытворчэе камісіі заводу «Бальшавік» мае шырокі размах, смелыя думкі. Завод, абсталяваны па апошнім слове тэхнікі, здавалася-б, ты можа даць вытворчым працаўніком матар'ялу для распрацоўкі. Але гэта толькі здаецца. Дасканаласьці няма мяжы. У кожнай справе можна заўсёды знайсці шмат новага, кожную справу можна ўдасканаліць.

Яечка запрапанаваў мэханізаваць гляндзавую сушню хромадублага цэху. У выніку павінны быць эканомія рабочае сілы, памішаньня і павялічэньне прапукскае здольнасьці. Потым Яечка запрапанаваў пацягнуць хромавыя алойкі на сушыльныя рамы на рукамі, з клешчамі. Гэта павінна даць ад 1/8 да 1/4 футу лішняга на кожным алойку, што дасць 220 руб. эканоміі ў дзень. Абедзьве прапановы Яечка з часам будуць выкананы.

Яго таварыш па рабоце—сьлесар Лагуноў мае ня менш смелыя думкі. Тав. Лагуноў раней

завік зламаўся і Лагуноў стаў сьлесарам. Скурсырэц-жа дастаўляўся падводамі. Лагуноў запрапанаваў зрабіць вузкакалейку ад чыгункі, выкарыстаць матэр'яла нага грузавіка для цэпавозу і абслугоўваць вузкакалейкай усе заводы Ліхаўкі.

Ды хіба мала прапаў унеслі рабочыя «Бальшавіка» ў вытворчую камісію? Хіба мала актывных вытворчых працаўнікоў на «Бальшавіку»? Лікумовіч, Левін Р., Гаеўскі, Самуілаў, Шамес, Эфраімовіч, Каплан, Гэйман, Кляпс, Соскін, Гуты, Ткачоў і дзесяткі іншых—усе абхоплены адным імкненьнем—палепшыць, удасканаліць працэсы вытворчасьці, палепшыць работу і сабе і другім, узняць прадукцыйнасьць заводу, дамагчыся таннай прадукцыі, каб былі для сельніва і чаравікі для сельніва назаўсёды выціснелі «адрыжку» старога ладу—лыкавыя лапці...

І ўсюды, на кожным савецкім заводзе, на кожнай фабрыцы ёсьць дзесяткі і сотні адданных рэвалюцыі рабочых, якія зразумелі вайштоўнасьць свайго варштату, свайго заводу, свайго Савецкага Саюзу і ідуць цвёрдымі вялікімі крокамі да сацыялістычнага пу-

„Працоўныя ўсіх краёў пазбавяцца ад капіталістычнага пекла толькі праз рэвалюцыйную барацьбу“ „Абараняючы СССР і рэвалюцыйны рух у іншых краях---працоўныя абараняюць саміх сябе“

ПРАЦЭС „ГРАМАДЫ“

Экспэртыва выкрывае міт аб „патаемным складзе зброі“

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта)

ВІЛЬНЯ, 28. Амаль увесь дзень судовага пасяджэння быў прысвечан экспертызе, якая давала заключэнне адносна знойдзенай пры вобыску зброі. Капітан Валовіч, які даваў заключэнне, устанавіў, што гэтыя вядомыя «патаемны склад», прыгатаваны Грамадой для ўзброенага паўстання, меў ні больш ні менш, як 9 «абрэзаў», якія скарыстоўваюцца звычайна для недазволенага палівання. 4 з гэтых 9 абрэзаў наогул ня прыгодны да скарыстоўвання, а рэшта 5 могуць быць з грэхам напалам скарыстаны пасля грунтоўнага ремонту.

Валовіч устанавіў яшчэ адну важную дэталю. З знойдзеныя абрэзаў 7— расійскага абразца, 1— нямецкага і 1— аўстрыйскага. Час іх выпуску— не пазней 1920 г. Такім чынам патаемны абрэзаў устанавіваецца лёгка. Усе яны былі, як відаць, падобныя ў часе адступлення арміі. Так паслы дакладнага следства выглядаць «запасы зброі» Грамады, жыццёна раскіданыя ў абывальным асяродку.

Пасля экспертызы тлумачэнні адносна беларускага банку даваў Астроўскі. Між іншым, ён канстатаваў, што ўклады, якія знаходзіліся ў банку, належалі ня толькі да беларусаў. Паўшэра Астроўскі ўсёвясціў і пытанне аб вэксам.

Тлумачэннімі Астроўскага закончыў дзень. Застаецца яшчэ зачытаць некаторыя дакуманты. 1 і 2 мая пасяджэнняў ня будзе. Стрэнкі бакоў пачынуцца не пазней 7 мая.

Кар.

Да выбараў у Францыі

„Левыя“ адкрыта прывеюць

ПАРЫЖ, 27. Паведамляюць аб выніках прайшоўшых буржуазных партый і сацыялістычнай партыі, некакой у правах колах. Правае газетнае аб'явіла, што яны на словах кажуць аб сваёй годзе з валантэрыяў Пуанкара, а на справе заклікаюць выбарчыкаў галасаваць пры перабалатыванні на сацыялісты, які адкрыта выступілі супроць кабінету пазаміжнага адзінства.

На апошнім раздзяленні выклікаюць у прыхільных і тым часам вынікі іх вынікі камуністычных кандыдатур, якія павялічваюць выбарчы шансы сацыялісты на радыкалаў. Правае газетнае пры гэтым абуралася „гатаваннем левых партый вярнуцца на газетна камуністыка“. У палітычных колах вядома, што правыя сьвядама пераўвядваюць „ловую небяспеку“, каб мець уладу на спачатковых ім выбарчыкаў і прымуць іх галасаваць за кандыдатаў правых партый.

Што датычыцца тактыкі сацыялісты, дык яны ўсё больш і больш адкрыта залучаюцца да дэўтугу лева-буржуазных партый „супроць рэакцыі, супроць камуністыка“. У некаторых колах сацыялісты жадаюць ў што-б там ні стала павесці паражэнне камуністы, зьнімаюць сваіх кандыдатаў нават на карысць „левых рэспубліканцаў“ і іншых пачува рэакцыйных кандыдатаў.

У Эўропе, вяд відам барацьбы з акамістамі, сацыялісты адкрыта ўступілі ў саюз з „баскам нацыяналістага адзінства“, дзе рэакцыянеры.

Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта „Звязды“

За барацьбу з буржуазным урадам, за рабоча-сялянскую ўладу

МАСКВА, 28. Прэзідыум Сялянскага Інтэрнацыяналу ў адозьве да сялян, сялянскіх і сялянскае моладзі ўсяго сьвету піша:

„Працоўныя ўсіх краёў пазбавяцца ад капіталістычнага пекла і пабудуюць новае грамадства вольных людзей толькі праз рашучую і самаадданую рэвалюцыйную барацьбу за нізрунуцьце панавання капіталісты і памешчыкаў.“

Супярэчнасці, якія існуюць між капіталістычнымі краямі, насытныя прагавітасць, уласцівая капіталізму, імкненне імперыялісты да паднявольнення ўсяго сьвету ствараюць для працоўных мас пагрозу новае крывавае вайны, якая будзе яшчэ больш жahlіваю, чым сусветная вайна 1914 г. Абараняючы СССР і рэвалюцыйны рух у Кітаі, Індыі і іншых краях, працоўныя абараняюць саміх сябе, уступаючы ў барацьбу супроць панавання капіталісты і памешчыкаў у сваім уласным краі, тым самым абараняюць лепшых сваіх саюзнікаў у Савецкім Саюзе—краі панавання рабочых і сялян і калёніяльныя народы, якія змагаюцца за сваё існаванне.

Сялянскі Інтэрнацыянал заклікае ўсіх працоўных сялян да дэманстрацый у дзень першага мая супольна з рабочымі за адпор наступу капіталу, супроць імперыялістычнае вайны і нападу на СССР, барацьбу з буржуазнымі ўрадамі, за рабоча-сялянскі ўрад, супроць ліхварскага капіталу, памешчыкаў і ўсяе вясковае буржуазіі, супроць фашызму, супроць усіх варожых сялянству арганізацый, за саюз рабочых і сялян.“

МАСКВА, 28. Выканком Мопру ў адозьве да працоўных усіх краёў у дзень 1-га мая насылае ад імя мільёнаў членаў усіх сваіх арганізацый і ад дзесяткаў мільёнаў працоўных, каму дорага і блізка праца Мопру, сваіх прывітаньне перадаваемым рэвалюцыйным барацьбітом і вярнём капіталу, якія пакутуюць у засьценках буржуазіі.

„Дэманструйце,—гаворыцца ў адозьве,—супроць фашызму, супроць дэдуцінае класовае буржуазнае юстыцыі, супроць рэакцыйных законаў, супроць катаваньняў і жahlівае сьціптурманнага рэжыму. Поруч з балюсмі лезункамі, палітычнымі і эканамічнымі патрабаваньнямі, дамагайцеся стьнення белазя тэrorу супроць рабочых і сялян найменшасці, прыгнечаных народаў калёній. Патрабуйце вызвалення ўсіх палітычных зьнявольненых“.

НАВІНЫ САВЕЦКАГА ДНЯ

Калектыўны ўваход рабочых у партыю

ДНЕПРАПЕТРОВСК, 27. Рабочыя мясцовых заводаў паставілі адзначыць свята 1-га мая ўступленьнем у партыю. Пачыні належыць рабочым доменнага цэху заводу імя Пятроўскага. У ачаўку паступіла калектыўная заява аб прыёме ў партыю ад 19 рабочых.

РЭКОРДНЫ ПАБЁТ ЛЭРАСТАТА

ЛЕНІНГРАД, 27. З Ленінградзкага сфэрычнага аэрастата атрымана радыёграма. Аэрастат спусціўся за Вольскам, Саратаўскай губ. у 17 г. 30 хв. Пабёт усеагульны рэкорд дэўжынні палёту. Аэрастат пратрымаўся ў паветры 47 гадз. 7 хв.

Першамайскі падарунак Авіахіму

МАСКВА, 28. Асавіяхім СССР паранёс перадачу самалётаў Чырвовай арміі ў 1-га мая на выдзелю 6-га мая. Гэта паставова выклікала тым, што ў дзень 1-га мая працоўныя Масквы будуюць заняты на дэманстрацыях.

Зьняцьце з працы

МІЮ, 27. Парткалегія Авіахім паставіла зьняць з працы кіраўніка Абласной канторы „ТЭЖ“ Каробкіна і абвясціць яму строгі выгавар за бюракрытызм, пратандызнізм і супроцьстаўленне сябе партнактыўна.

ПЯШЫРЭНЬНЕ ЗАСЕВАЎ БАВОЎНЫ

ТЫФЛІС, 27. У бягучую пасеўную кампанію плошчы пасеваў бавоўны ў Закаўказзі павялічваюцца супроць мінулага году на 6-700 гектараў і будзе раўняцца 100 з чэрвоні тысяч гектараў.

Азэрбайджану дэдачкова пашырыць плошчы на 5,873 гектараў, Усходняй Грузіі—на 1,420 гектараў, на 10 проц. павялічыць плошчы пасеву матэрыялаў плошчы рэспублікі Закаўказзя.

ХТО НА ПЕРШЫМ МЕСЦЫ

МАСКВА, 27. 26-га красавіка аб'явілася першае паслядэнае конкурснае журы, на якім былі прысуджаны прамі лепшым прадпрыемствам мэталургічнай, электратэхнічнай, аэсаплярвай і наліграфічнай галі прамадзюрасьці. Прэзідыум ВСНГ СССР паставіў павялічыць лік прамій першай катэгорыі да 28, другой катэгорыі да 30 і ўвёў акрамя таго для трэцяй катэгорыі 30 пахвальных водгукаў.

На мэталургічна-прамадзюрасьці першую прамію прысудзілі падольскаму заводу Дзяржавіямалына, Ніжня-Куштымскаму медэнапрапавацнаму, Арзюўскаму плазжому імя Мідзьведзева і Маркескаму мэталургічнаму камбінату імя Томскага. На электрапрамадзюрасьці першай прамію прысуджана заводам: „Дзінама“ і „Электрасіла“. На аэсаплярвай прамадзюрасьці першай прамію прысуджана заводу № 25 Севаралесу ў Архангельску.

За нармальныя нямецка-савецкія зносіны

—выступае орган цэнтру „Нямеччына“

БЭРЛІН, 28. Орган партыі цэнтру „Нямеччына“ піша наконт нямецка-савецкіх адносін наступнае: „Гэты акалічнасьць, што дыскусія з паводу спартыўнай экскурсіі ангельскіх кансерватараў у Нямеччыну ўсё яшчэ адбываецца, сьведчыць аб тым, якое значэньне надае Англія бэрлінскім заявам Біркэнхэда аб Расіі. Як вядома, ангельскія палітычныя колы з вялікім задаваленьнем вітаюць усялякую адвагу неадаваленьня кантынэнтальных дэяў у адносінах да СССР, бо яны бачаць, адзіны сапраўдны сродак наступленьня супроць бальшавізму—гэта адзіны фронт эўрапейскіх дзяржаў. У нас у наўвясці ўсё праднасьці не даводзіць справу да разрыву з Расіяй, а прытрымлівацца бісмаркаўскіх традыцый і ўсіх пастаноў Рапала нават пры зьмененых навуках. Ангельскай астраўной дзяржаве пры не „добрай ізаляванасці“ ня трудна весці прапаганду кантынэнтальнай блэкады супроць СССР, аднак, кожнай дзяржаве ў сэрцы Эўропы павінна лічыцца з іншымі затрудненьнямі і акалічнасьцімі“.

Сударгі парлямантарызму ў Японіі

Бойка ў парляманце

ТОКІЁ, 27. У ніжняй палатэ зварылася рукапашная схватка ў часе прамовы дэпутата Сузукі (член апазіцыйнай партыі Мінсэйто), што абвінавачваў прэм'ера Таяка ў тым, што ён выпраціў на інфармаваў мікадо аб выніках выбараў і „ашукаў мікадо“.

Некалькі дэпутатаў урадавай партыі Сэйюкай прабавалі напацьці на Сузукі. Гэта выклікала ў залі замалашальне, у выніку чаго пасяджэньне было спынена.

Усе газетны паведамляюць, што ўрад паставіў спыніць сьсію парляманту на тры дні ў тым выпадку, калі зны вывесуць востум чалавек. Перайманьне сасі будзе ўматываваны неабходнасьцю абмеркаваньня становішча, якое стварылася“.

ЗЯБАРОНА ПЕРШАМАЙСКІХ ДЭМАНСТРАЦЫЙ У КАНТОНЕ

ШАНХАЙ, 27. Паводле вестак кантонскіх газэт, кантонскай ўлады забаранілі прафсаюзам першамайскую дэманстрацыю, „баючыся, што чырвоныя выкарыстаюць дэманстрацыю для наладжання беспарадкаў“.

Буржуазная фэміда пасылае ў вострог невінаватых

БЭРЛІН, 27. У Гамбургскім судзе заклікаюць працоўнае удзельніку дэманстрацый прэтэсту супроць пакараньня амерцю Сако і Ванцэці ў жніўні 1927 г., у часе якой здарылася сутычка з паліцыяй, пры чым адзін паліцыйскі быў забіты.

Суд прыгаварыў 7 падушных да тэрміну на тэрмін ад 2 з палова да 4 з паловаю год і 10 падушных да тэрміна зьнявольнення на тэрмін ад 6 да 18 месяцаў, ня глядзячы на тое, што прыгавар суду ўстанаўляе, што сапраўднага забойцу паліцыйскага выкрыць не ўдалося.

У часе агалашэньня прыгавару некалькі тысяч рабочых наладзілі перад будынкам суду дэманстрацыю прэтэсту.

Брыян хворы

ПАРЫЖ, 27. „Юмайтэ“ паведавала, што Брыян хворы на грыпам, а заняць лёньнем лёгкіх, прычым хвароба выклікала рэч пляжніх ускладненьняў. Гэтая мэркуе, што Брыян трэба лічыць выбыўшым са складу кабінету і піша: „Наўвясці выбарчыкі лічыць пачынам сучасны кабінэт, які зараз ужо зьдэдацца распаўшамся“.

Беларуская Грамада перад польскім судом (З ЗАЛІ СУДУ)

З ЗАХОДНАЙ БЕЛАРУСІ ПЕРШАГА МАЯ У ВІЛЬНІ ВІЛЬНЯ 28. Пераможна аб... „Машочка“ аб...

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

Пад суд з і зрыў пра- ды кас ашчаднасці

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). Бухгальтар абутковай фабрыкі „Праца“ Рафаеўч паперар распрадзяе на дырэктара фабрыкі аб выдачы авансаў рабочым для ўласовага ўкладу у касу ашчаднасці, замажушы выдачу авансаў і павы агітацыю сярод рабочых у тым напрамку, нібыта нямаюцца ўносіце грошы ў касу ашчаднасці.

За зрыў работы касы ашчаднасці Рафаеўч прыгаворана да адкашнасці.

На гэтай жа самай фабрыцы двое рабочых-партыйцаў Гершон і Кураўскі з павышчай адкашліліся аб працы касы ашчаднасці. У выніку гэтага, беспартыйныя рабочыя, якія знаходзіліся па суседстве з імі, адмовіліся несці ўклады ў касу ашчаднасці.

Справа Гершона і Кураўскага перададзена ў АКК.

3.000 чалавек на торфараспрацоў- ках

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). У бігучым сезоне на торфараспрацоўках акругі было занята да 3.000 чал. На торфараспрацоўках будуць таксама працаваць і жанчыны.

Перамога талерак

Спрадэку яна пануе ў вясковай хаце—гэта круглая нудная міска. З пакалення ў пакаленне пераходзіць яна, захаваўшы поўнасьцю свае правы, ня думаючы нікому аддаць сваё месца. Круглая міска—агульная міска. Вакол яе збіраецца сямейная сям'я—старыя і маладыя, здаровыя і хворыя—і прагна цягнуцца драўляныя ложкі, а часам і «няўзброеныя» брудныя пальцы да кашы, якую яна дыміцца... Хто ведае—колькі хвароб было перанесена ад адных членаў сям'і да другіх, далючы гэтай самай круглай міскай! Дагэтуль ніхто сур'ёзна не задумаўся над гэтым недабр'ем яшчэ ў ворага кавалку культ-рэвалюцыйнай зямлі. Агітаваць за талеркі, за звычайныя тавары кааперацыйныя талеркі—гэта пакуль на прыходзіць у галаву п'янаму нашаму вясковому «барацьбіту за культуру»—ні ва-стаўніку, ні хатніку, ні камсамольцу. Але агітацыя ўсё-ж такі ідзе—

Падпольны адвакат

ТАЛОЧЫН. (Уласны кар.). У народзе разглядалася справа Ваўчка П.—падпольнага адваката, Талачынскага р (Аршаншчына). Ваўчок П. у працягу доўгага часу ашукваў насельніцтва, абяцаў вызваліць з-пад варты арыштантаў, уладзіць судовыя справы і за гэта браў хабарніцтва.

Суд прыгаварыў Ваўчку да 1 году знявольнення, але знізіў пакараньне да 2-х месяцаў.

Як жывуць у польскім сельсавеце

ТАЛАЧЫН. (Уласны кар.). Мархлеўскі польскі сельсавет мае шмат дасягненняў: на тэрыторыі сельсавету працуюць 3 нацыянальныя і 1 беларуская школы, якія абхапляюць 75 проц дзяцей школьнага ўзросту, працуе і лікункі і школа пера-соўка на польскай мове. Есць у сельсавеце 4 чырвоныя куткі, пры якіх існуюць розныя гурткі.

Арганізавана на сельсавеце: маладзечынскае таварыства, малочная арцель, арцель саматужнікаў і па-жарная каманда.

Буйнейшыя вёскі: Філатава, Царэўск і Брыльёна перайшлі на шматполье. У хуткім часе прадба-чыцца адкрыць яшчэ адну школу, пабудавань завод па апрацоўцы ільну і арганізаваць арцель цагель-нікаў.

Па сельсавеце вылісваецца 196 газет і 29 часопісай.

Закрыўся зьезд прафсаюзу Аршан- шчыны

ВОРША. (Уласны кар.). 26 красавіка пасля трохдзённага працы закрыўся акруговы зьезд прафсаюзу. На зьездзе прысутнічала 1-4 дэлегаты.

Выявілася слабая ўвага прафсаюзу да вытаньня ахоны працы, выхаваньня і вучоту прафактыву.

У новы склад акр. бюро прафсаюзу выбрана 25 членаў і 8 кандыдатаў, з іх рабочых ад варштату 32 проц, і жанчын—22 пр.

Перадача прыватных млы- ноў РВК

Інспэцыя мясцовай прамысло-васці па пастанове Эканомрада перадала 8 прыватных млыноў, якія былі ва ўмоўным уладаньні апошніх, у веданьне РВК'аў. Пу-хавіцкаму РВК перададзены млын, які будзе прыстасаваны для электры-фікацыі сяла Цітаўкі і мястэчка Пухавічы. Барысаўскаму РВК перададзены млын з лесаніжняй у сяле Новосёлкі і вадзяны млын у сяле Мічы. Бягомльскаму РВК перададзены млын «Нігель». Пleshчаніцкаму РВК перададзены млын, які быў ў вёсках Кажэлка і Чарніца. Сама-хвалавіцкаму райвыканком пера-даны млын з лесаніжняй „Пекалі-ні“. Койданаўскаму РВК перададзены вадзяны млын Крысава.

Пачынаецца сезон па земляўпарадкаваньні

МАГІЛЕЎ. (Наш кар.). З 1 мая 90 каморнікаў пачынаюць працаваць у полі.

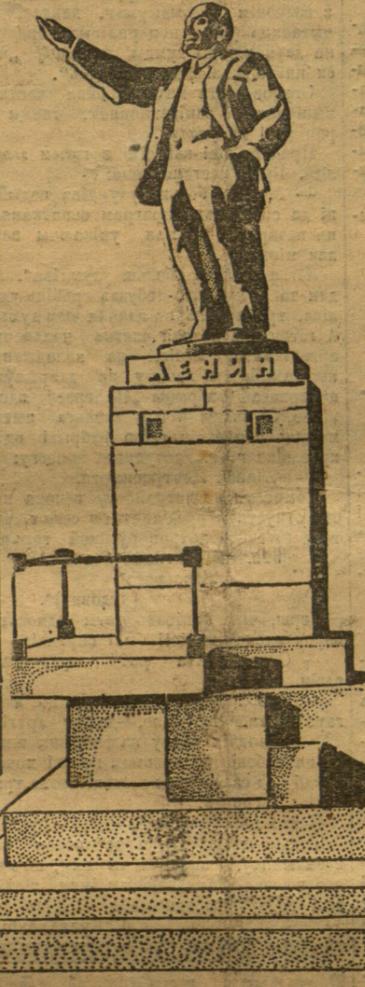
Найбольш закрэне сёлета земляўпарадка-ваньне 4 раёны: Быхаўскі і Жура-віцкі, Шклоўскі і Краснапольскі. Першыя два да-дучь найбольшы лік калгасаў (17 і 12).

На летнюю працу

МАГІЛЕЎ. (Наш кар.). На лета гарсавет аддаў дармова прафсаю-зам сад („Міксаюжны сад“). У садзе наладжваецца кіно, адкрытая сцена, пляцоўкі для забаў.

Акрпрафбюро набыло маторны катор для экскурсій.

У бліжэйшыя дні пачнецца па-будова грэбна-плавальнай станцыі з прыладамі. Тут-жа пабудуецца ра-тавальная станцыя.

Помнік Леніну ў Магілеве, адрываецца 1-га мая.

Замест Магілеву н Д авёс паехаў... у Магілеў-Падольскі

РАБНЫ МАГІЛЕЎШЧЫНЫ АД- ЧУВАЮЦЬ ВЯЛІКІ НЕДАХВАТ У АЎСЕ

МАГІЛЕЎ. (Наш кар.). Па віно чы-гункі, восем вагонаў з аўсам, якія па-віны былі прывезьці на станцыю Магі-леў Беларускай, заахрасаваны на станцыю Магілеў Падольскі, куды і прывілі.

Па тэлеграму начальніку гэтай апош-няй станцыі аб аварыі вагонаў нам няма ніякага адказу ў працягу цэлага тыдня.

Як на тую біту, авёс ішоў для ра-баў, якія адчуваюць ў аўсе найвялік-шую нястачу.

Кааперацый- нья навіны

— КААПЭРАЦЫЙНЫЯ ПЕРАСОЎ

Кі. МЦРК арганізуе кааперацыйныя бібліятэкі-перасоў, якія будуць абелу-го, ваць калектывам пайшчыкаў і ў пер-шую чаргу ва маладых кааперацыйных бібліятэках.

— НАСУСТРАЧ ПАЙШЧЫКУ.

МЦРК, ідучы на сустрэчу рабочым, даў загад на крамах аб водпуску хлеба і прадуктаў для сьнедаўня ў час абел-дззнага перапынку на фабрыках і за-водах па-за чаргі.

— АБ ВОДПУСК ДЭФІЦЫТНЫХ ТАВАРАЎ.

З пры-чыны атрыманьня дэфіцытных тавараў па норме пайшчы-каў, з 28 красавіка водпуск гэтых та-вараў з крам МЦРК пайшчыкам трансп-артных спажывец-кіх таварыстваў сны-няецца.

НАВІНЫ З ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА

Усебеларускі сход літаратурна-мастацкай камуны

Сьбіраа на 6-й гадзіне вечару ў малай за-лі клубу Карла Маркса распачынае сваю працу 1-ы ўсебеларускі сход „Беларус-кай літаратурна-мастацкай камуны“.

Сход працянецца некалькі дзён і вы-рашыць галоўныя пытаньні дзейнасьці лавата фронту беларускае літаратуры і мастацтва. На сход запрошаны пра-дстаўнікі і іншыя літаратурна-мастацкіх згуртаваньняў Беларусі, а таксама пра-дстаўнікі лавата фронту расійскай, украінскай і грузінскай літаратуры.

СУД

Мэханізацыя машыніцтва

9-га сьнежня падрыхтозіць да прыко-зчыцы крамы ЦРК № 21 т. Мазо мала-ды чалавек, падае талён і просіць:

— Дайце гарэлкі!
— Што?
— Не гарэлкі, а віно!

Стала падаарэна. Талён выданы на 3 руб. 06 к., а на такую цану нельга адпусьціць без рэшты ні гарэлкі, ні віна.

— Зараз, толькі праверу ў касе... Як толькі работніца пайшла да ка-сы, малады чалавек пачаў лезьці назад, выскачыў за дзьверы і давай уцякаць.

Работніцы прылаўку Маю і Рубе-чык—за ім.

— Трымай!—крычалі яны.

Пусьціліся ўзлягон. Новадомы забег у двор, ускочыў на драбину, потым на гару... Запрасілі міліцыянера. Аглядзе-лі на столі—пушта. У кутку рыхлавыя скрышка. Міліцыянер падышоў, падняў скрышку і крыкнуў:

— Ну, выходзь!

СУД

Затрыманы аказваў плямомм ма- шынікам Прадзецем, які год таму пазад быў асуджаны за падробку ардэ- роў ЦРК.

Тады падробка рабілася рукоў. Выя-вілася, што зараз Прадзецем сумосна з падаў шайкай пры хапамозе спецыяльна адлітых літар падраблялі касавыя ардэ-ры ЦРК, атрымліваючы на іх тавары.

Атрымліваючы ардэр на покаральні ка-псек, яны сьпіралі нузі і ставілі штамп-пам два, альбо тры рублі.

У гэтай кампаніі была яшчэ вайка Савіцкая, якую яны трымалі, як па-сьмьную.

Звылі 3-х месяцаў гэта кампанія атрым-лівала прадукты з магазінаў ЦРК па фальшывых ардэрах.

Нарсуд 1-га вучастку прыгаварыў Прадзеця, як галоўнага пінваўду на 5 год, двух другіх машынікаў Вайца-хоўскага і Катковіча на 2 гады і Са-віцкую на 1 год турмы з суровым аб-межаваньнем.

Чым яны адпюцяць

Гэта быў вельмі недэспылівананы народ і з ім ніяк нельга было на пор-шых перах палазіць. Спачатку ў шко-лу лікбезу, створаную пры саюзе хар-чавікоў, заісалася 200 хатніх працаў-ніц. Вясковыя кабэціны, стаўшы праде-тарыятам прыватных кухань і каадо-раў гаспадыні, яны бачылі кніжку толь-кі ў чужых руках. Яны ніколі ня ма-рылі аб тым, што змогуць некалі самі папісаць на вёску ліст і зразумець—аб-чым гавораць ярскава рэзманаваны даўнігі на сьнедах клубу. І калі рап-там перад імі раскрыліся гэтыя магчым-насьці, яны нібыта чагосьці спужаліся і зьбынтожэліся. Многія гаварылі:

— Не хачу я з гаспадыняй свары-ца... ве пайду ў школу...

Ці:

— Куды ўжо мне—так свой век да-жыву...

Саюз „націснуў“. Раскапалі наста-нову СНК аб тым, што хатнім працаў-ніцам павінен дзвядца магчымасьць ліквідаваць сваю няпільнасьць. Па-друкавалі яе на спецыяльных белых картках для вучоты наведваньня школы — і карткі раздалі па руках. Карткі молі магчымы ўплыў і на саміх працаў-ніц, і на гаспадыняў. На заняткі сталі прыходзіць акуратней і аловак у ня-мелыя пальцы браць з загонай ра-дасьцю.

— Нашэ сіла—ніве да машына... Наша сіла...—так, гэтая „ваша сіла“, уяўляючы выведзенае вялічэзнымі дзі-чынкамі літарамі ў шытках нархарчаў-скіх „лікбезніц“, заражала іх сапраўд-на сілай змаганьня—змаганьня за

сьвятло, за ўсё разуменьня пісьмен-ныя вочы.

Ліквідавалі няпільнасьць па рох-най мове—на беларускай. Акрамя мо-вы, перамагалі чатыры дзельныя армі-мэтыкі, першачатковыя вочы на геа-графіі і палітграмаце. Сталі прысоць-сваім настаўнікам і энэргічнаму аргані-затару і загадчыку школай—недфакаў-цу-камсамольцу Скалаўскаму З. А. свае першыя лісты да вясковай радні і з радасным хваляваньнем—пытаць:

— Ну, як—добра?

Да 1 мая 150 „лікбезніц“ закончылі школу, атрымалі пасьведчальнікі, як пада-румак, стракатая кніжка для чытаньня.

Алаць усе яны ўжо вылісалі сабе га-зэту дамоў. 19 чалавек са скончы-тых школу паступілі і займаюцца ўжо на курсах па падрыхтоўцы ў рабфак.

Трэба сказаць, што на гэтых курсах хацелі паступіць яшчэ многія і кр'ю-дзіліся, што іх „ня ўключылі“.

Проста і добра прайшоў вечар вы-пуску школы ў саюзным клубе. Проста і дэлавіта гаварылі прамоўям. Адаін з іх сказаў:

— Вы павіны будзеце адпюцяць за-то, што навуліліся грамаце... Не гра-маце, зразумела. Кожная з вас павіна будзе ўцягнуць у школу лікбезу прынамсі адну няпільнаму тавар-ышню. Гэта і будзе ваша адпюцяць.

Дружыя, са сьмехам, апайдавала за-ла. Такаа адпюцяць—недзякая і прыем-ная. А Міхаліна Алузіў—адна з леп-шых „лікбезніц“, дзе тая слова дзе, што ня мош, ня „палець баб людзьмі зробіць“...

Аб сьвяткаваньні 1-га мая

Мы маем вялікую практыку па арганізацыі розных масавых сьвят.

Ня глядзячы на гэта, амаль пась-ля кожнага сьвята прыходзіцца адзначаць «вечна старыя і вечна новыя» недахопы, сярод якіх до-сынь відае месца займаюць тавія, ад якіх пры досьць выразнай па-дрыхтоўцы, можна было-б ухіліцца. Да гэтых недахопаў арганізацый-нага характару треба аднесьці і несьвадчасовую л'убу удзельнікаў дэманстрацый на намечаныя пункты збору, у зьвязку з чым тыя, хто зьбіраўся зьбірацца павінны ста-

Другім істотным недахопам зьяў-ляецца тое, што ўсе віды сьвята набылі трафарэтную форму—з го-ду ў год часта паўтараецца адно і тое самае. Гэта павінае заікаваў-насьць працоўных мас у сьвяце.

А можна зрабіць шмат. Напрыклад, дэманстрацыя ажывіць падзеннымі дэзунгамі ў сьведзе залач, што ста-іць перад намі, узяўшышы іх з задачай мясцовага прадпрыемства, установы або грамадзкае арганіза-цыі, арганізаваўшы адпаведна гэ-тым дэзунгам карчавалі, кары-тныя сьбоўтэвія шэры і г. д.

Інашае, як самая звычайная папой-ка.

Усе пералічаныя недахопы пры-водзіць да таго, што замест магут-най дэманстрацыі ў нас часта атрымліваецца суталач, стамялючае 4-5 гадзіннае блэсэннае хаджэнь-не, замест жыцьцярэднага сьвята, — казённае адбываньне павіннасьці, замест здаровае разумнае забавы—вышўка, замест згуртаваньня ўва-гі працоўных на асноўных дэзун-гах партыі, замест правэркі таго, наколькі яны выконваюцца прад-прымствам ці ўстановаю, мы што-

— А ну пакажы, брату вунь тыя талерку... Міх. Г.

Полудзень у калектыва.

з'явіўся сваячасова, павінны стаяць на галіне і больш на маспах збору, і адсутнасць распарадкавання і «шмат начальства» пад час дэманстрацый, што прыводзіць да дарэмнага і лішняга хаджэння па вуліцах.

Усе гэтыя недахопы павінны быць звышчаны ў гэтым годзе. Трэба павесці шырокую агітацыю за сваячасовую аўтку на месцы збору. Трэба зараз-жа выдзяліць талковых кіраўнікоў калён, трэба сваячасова іх азнаёміць з маршрутамі, трэба абвясціць рэчучую барацьбу вялікай колькасці камандзіраў. Ёсць старая народная прыказка: «дзе няня шмат, там дзіця без носу» і яна больш, чым калі-небудзь, падыходзіць у даным выпадку. Усякая масавая дзея пры палічы вялікае колькасці камандзіраў загадзя ахвяравана на няўдачу.

Слабым месцам у правязенні сьвят да гэтага часу застаюцца маўкі і вечары. У гэтай частцы сьвята так дасна пераплаўся і ўжываецца старое з новым, што проста даўу даеся. Мне здаецца, што да новага можна аднесці толькі адкрыццё гэтых вечароў, г. зн. тую частку, дзе пры ўсіхкіх выпадку, патрэбна гэта, ці не, робіцца даклад. Што-ж датычыць другога часткі вечару, так званай неафіцыйнай, дык там мы сьвяткуем на старому — тое-ж п'янства, тыя-ж танцы, а часамі і бойкі. Мне здаецца, што замест вечароў неабходна перагледзець у бок большага ўкаранення розных масавых гульняў з уцягненнем усіх удзельнікаў вечару, абвясціцьшы рэчучую барацьбу горшымі відам «матар'яльнае часткі», якія зьяўляюцца вясёлаю, за якой хаваецца нішто

прыставак ці ўстаноў, мы штогодна робім стамляючыя 2-гадзінныя даклады аб агульна-саюзнах задачах, аб гісторыі і гістарычным значэнні Першага Мая.

У бягучым годзе ў сьвяткаванні Першага Мая павінна знайсці поўнае адлюстраванне міжнароднае клясавая барацьба, наша сацыялістычнае будаўніцтва, няогуд тыя задачы, якія стаяць перад партыяй і рабочай клясай.

Мы маем на ўсіх гэтых пытаньнях такую масу матар'ялу, якой мы ня мелі ні да якога сьвята, і калі нам удала выкарыстаць гэты матар'ял, сьвята павінна быць вельмі багатым і вельмі цікавым. Трэба толькі адмовіцца ад звычайнага шаблёну ў правязенні сьвята, трэба зрабіць сьвята сапраўды масавым.

Тамашэйскі.

Полудзень у вясковай сям'і.

ПАЭЗІЯ ЯМНОЙ

I.

«Пакой, які займае абследаваная, знаходзіцца ў сутарэнні (шасць ступеней). Затхлы, сыры, амаль што не апальваемы. Падлога дзірвая. Пах неправетранай пасьцелі і бруднай бялізны. Абстаноўка складзецца з бруднага старога ложка, вялікага драўлянага стала, аднаго крэсла і каша. На ім стаялі вялікія глыбокія начоўні з намочанымі пяльвамі. На сьценях некалькі сямейных фатаграфій у рамках. Запа саў на віну віякіх—ні дроў, ні бульбы. Дзіця вельмі закутана: усе дзіцячыя хусткі і коўдры знаходзяцца на ім; на галаве два каптурныя купца з-за халаду. Матка вельмі рана састалася сіратаю. Пра давала яна падручнай у шпачавай майстарні. Аб бацьку дзіцяці—шаўцу нічога неведома. Ходзіць чуці,

нібы ён утаніўся ў берысаўскай рацэ Бярэзіне.

Такім чынам дапамогі для дзіцяці матка ня мае. Заработак з майстарні невялікі. Увогуле, становішча дрэннае».

Гэта піша тав. Бацьвінскі—сястра ясель № 6, што на Ямноў вуліцы, над бокам ціхіх вайсковых могілак. Сястра «патрапірава-ла» (абследавала хатняе становішча) аднаго з выхаванцаў ясель № 10-месячнага «грудняка» Хаіма Айзэнгамера. Свае ўражанні яна запісала ў анкету. Такіх анкет у яслях № 6 ёсць 80 штук, па ліку выхаванцаў. Гісторыю Айзэнгамера мы ўзялі наўгад, не выбіраючы. Ёсць гісторыі куды больш жудасныя. Гэта цэлы вузел маленькіх чалавечых трагедый, які цяжка разьвізаць, бо ён увесь намоў салёнымі слязьмі пакуты.

Маткі тых, чые галасы плачуць і сьмяюцца за гэтымі сьветлымі вокнамі,—ашуканыя і пакінутыя жанчыны, беспрацоўныя, жабрачкі, на дзівішчыцы, ахвяры лёгкіх вулічных раманаш, былыя хатнія работніцы, выкінутыя пры першай пляжарнасьці, былыя прастытуткі, гандляркі мачалкай з-пад бані Плаўскага, сэзоньніцы і проста накрыўджаныя вясковыя бабы, якіх прагналі з сваіх кватэр п'яненькія гарадзкія мужаньні... Аліменты? Аліменты атрымліваюць толькі некаторыя з іх. Хіба возьмеш аліменты з чорнарабочага? А калі пачнеш клопаты на гэтай справе, раптам выявіцца, што бацька --от даўно кудысьці ў другі горад пераехаў... Другія проста ня ведаюць бацькі дзіцяці ў твар. А ждзіць-жа трэба. А маленькі-ж плача. І тудыцца ў гнілых сутарэннях Німігі і Замкавай, Людманту і Ніжняго рынку. Праз бруд і боль, праз лямпу і віпны дух гэтыя жанчыны праносяць сваё зьярнынае непараўнальнае каханьне за дзіцяці. Надаюць, у марозныя дні, адна з гэтых жанчын хадзіла ў адной ружоўняй марлявай блюзцы з ка-

роткімі рукавамі, але дзіця было захутана ва ўсе ляхманы, якія толькі мела гэтая бядачка.

Так, але каханьнем дзіця не накорміш і калі сагрэеш, дык толькі ў перапоным сэнсе... І гэтыя маткі прыходзяць на акраіну, на пустельную Ямную, да знаёмага жоўтага дому ля могілак.

II.

Была тут больніца хронікаў і ў пакоях стаяў востры пах завяшай сьмерці. Зараз—ясель. Лёгка прыбой дзіцячых галасоў плешча праз расчыненыя форткі і дыміцца на сонцы вясеньняга джара.

Ясель № 6 не знаходзіцца на дзёржбюджэце. Ясель № 6 вырываюць з рук вуліцы і галоднай сьмерці дзсяткі ждзіццяў. Ім прыходзіцца яшчэ вырываць сроткі для гэтых ждзіццяў то ў тэй, то ў другой установе. Тэхнічкі і сёстры, загадчыца і доктар не атрымоўваюць, бывае, панекалькі месяцаў пэнсіі, але дзеці нічым не адчуваюць гэтага няўстойлівага матар'яльнага становішча. Яны заўсёды сытыя і вясёлыя і сьпяць у чыстае і цямлівы.

З якім каханьнем і труднасьці-мі была створана гэтая прытульная і чыстая, хоць і даснаватая, абстаноўка. Вы-ж ня ведаеце, напрыклад, што белыя дзіцячыя ложкі былі выкленчаны ў трэцяй сав. больніцы, а гэтыя ст акатыя каптуркі, панчошкі і фуфаскі—падарункі дому груднога дзіцяці. Бяліны атрымалі часткай у другіх яслях, часткай прыкупілі, а коўдрачкі, пад якімі соладка адначываюць пасля абеду чырванашчокія грамадзяне ясельнай рэспублікі, былі зроблены з вялікіх коўдраў—таксама падарунку адной мэдычнай установы.

У гэтых 80 дзіцяў—два ждзіці. Рацінай іх прывосіць ці прыводзіць у прымёны пакой. З апошняй кашулькай, ці пилёнкай, якую здымае матка, канчаецца першае ждзіццё—душнае і цямянае—і голенькі чалавечак адразу нападае ў паны сьвет, які падраўнаецца в мяк-

кіх дзіцячых руках сестры. Дзіця ўважліва аглядаюць. Калі яно здаровае, яго авранаюць і ўпускаюць у пакой, куды, між іншым, нікому без халатоў уваход не дазволена. Яно будзе жыць у гэтым доме да 5-ці гадаў вечару.

Ёсць «груднякі», ёсць «паўзунны», ёсць «сераднія» і, урэшце, «старшыя».

Калі я ўвайшоў у палату першых, адна сястра высока ўзняла на здаровых руках нейкую сьвет-

Маткі абшываюць

лаг'ловую крошку і в гордасьцю завяла:

— Вось якія бальшавікі растуць!

«Бальшавік» ваўсю глядзеў на мяне, і ў круглых яго вочках пералівалася шчырае здзіўленьне. Іншыя «бальшавікі» ляжалі ў сваіх белых ложках, задумлена назіраючы люлькаю суняты. Некаторыя для рознастайнасьці ўзнімалі ручкі і перапляталі танюсенькія пальчыкі. Другія павіліся на «манежы»—агароджанай мясьціне для гульняў, і былі вельмі нечым заняты. «Груднякі» — самы дэспцілі-

наваны народ, і сёстры ад іх у замілаваньні. Асабліва радуюцца яны на іх посьпехі ў вазе. Вось Валя Жукава кожны тыдзень прыбывае на 100 грам—ня больш, на менш па норме. А Люба Новікава за адзін тыдзень прыбавілася ў вазе з 4.250 грам да 4.390. «Груднякі» акуратна праз дзень купаюцца і тады ім выдаюць чыстую бялізну. А 12-й гадзіне кожнага дня да іх прыходзяць маткі, авранаюць халаты і кормяць грудзямі.

ваюцца з мылам і чысьцяць зубы. Пасьля ежы бягудь паласкаць рот. У іх ёсць пілка і старыны варштаткі, некаторыя з іх ведаюць, хто такі Ленін, і свае просьбы да старэйшых фармулюць яны ня інакш, як з самым пачівым «калі ласка». А ведаеце якімі яны прышлі сюды? Чорныя, дзікія, а страшэннымі цыннічымі словамі, падслуханымі ў куточках сутарэнняў, з нахілам да анаізму, з нястрымнай прагай кусацца і біцца.

З цягам часу з іх вышлі-б беспрытульныя, зьярныя, а можа і буйныя кішэньнікі і владзеі.

На вачох перапрабляецца, перавыкоўваецца гэты чалавечы матар'ял. Выпростаецца яго фізычнае і маральнае здароўе. Прышчэчліваюцца яму першыя культурныя навькі... І хочацца верыць, што сястра з «грудной» палаты не памылілася на конт «бальшавікоў».

III.

28 матак—маткі «груднякоў» знаходзяцца тут-жа, унізе, у пыльным памашкаванні пад ясельмі. Яны ладзяць мяшкі для ЦРК і вайсковых частцей. Савет сацыяльнай дапамогі арганізаваў для іх гэтую майстарню, і жанчыны зарабляюць па 15-20 руб. у месіц. Яны могуць ня выходзіць на вуліцу шукаць «госьця». Задкаваныя дэсам людзі—яны тут узыліхнулі вальней, яны адчулі сабе людзьмі і ня толькі людзьмі, але і грамадзянкамі.

Калі аднойчы ў гарадзкім садзе, калі яны вярчаліся ка ацы дамоў, іх накрывуць некі малыя прахвост і наваў іх дзвядцёр «бансючкамі» (гадзёнае слова), яны затрымалі яго і накікалі дзіцяняра. Некаторыя ўступілі ўжо ў саюз, некаторыя ліквідавалі сваю вышчэменнасць.

Яны ўжо давяраюць доктару і ня робяць скандалаў з за таго, што «паранал аб'ялае дзіцё». Яны ведаюць, што іх цесні добра выходзіцца, што паранал нічога не «аб'ялае» і, нават, згазіліся з расчыненымі форткамі, частымі буцьнямі і прагулкамі дзвядцёр, што

раней выклікала ў іх страх і абурэньне.

Мне расказалі пра гарбатыю жабрачых Дубіну, якая займаецца збіраньнем кашчэй на памыйных ямах. Гэтая Дубіна пелікім пудак нарадзіла хлопчыка—Сярожаўку, ён выходзіць ў яслях на Ямноў, і матка так была шчасліва, што аднойчы выразіла гэтае сваё шчасьце такімі словамі:

— Вось буду косьці збіраць, а сястрыцы паркальваю хустачку куплю...

Зразумела, сястра падарунку ня ўзяла. Але тое пачуцьцё, якое гучэла ў гэтай «паркальвай хустачцы», жыве і расквітае ў агрубелых сэрцах матак. Яны ўсе больш падыходзяць да сьвядоў імяна, як да сьвядоў. Яны раюцца з імі аб сваіх хатніх справах, раскрываюць самыя інтымныя сакрэты і тайны.

У гэтым адзіночым доме на глухой вуліцы, у гэтых «бязбюджэтных» яслях, усё больш пачываюць ждзіць сям'ёй, пасямейнаму, паблізкаму ў лепшым сэнсе гэтага слова.

Накрыўджаныя жанчыны зноў знайшлі сямейны прытулак. Яны знайшлі вялікую сям'ю дзе плошча лёгкі прыбой дзіцячых галасоў і такое шчодрае сонца цалю стымлены твар. Міх. Гольдбэрг.

Зусім як сталыя.

Вось якія бальшавікі растуць.

Хлородонт

Мятная зубная паста, придает зубам белизну, уничтожает дурной запах изо рта, уничтожает некрасивый налет на зубах

МАЙСКІЯ ДНІ У МЕНСКУ

Чырвоная прысяга

Парад войск Менскага гарнізону адбудзецца 1-га мая, а 11-й гадзіне дня, на аэрадроме. Парад будзе прымаць Рэвалюцыйны Савет Бел. Вайсковай Арміі на чале з членам РВС СССР і намандуючым войскамі БВА т. Ягоравым у прысутнасці членаў ураду БССР. Маладыя чырвонаармейцы 1905 г. нараджэння прымуць чырвоную прысягу. Пасля параду—деманстрацыі вайсковых часцей і ўсіх рабочых і грамадзкіх арганізацый.

Закладка паказальных вучасткаў у прыгароднай вёсцы

У дні першамайскага свята шэфтарварства НКУС Бел. і Менскага ўраду зробяць закладку паказальных вучасткаў у падшэфнай вёсцы гарадскога мястэчка Азярышча-Сельня. На землях бядняцкага насельніцтва будуць закладзены тры паказальныя палыныя вучасткі з улічэннем штучнага ўгнаення і аднаго невялікага вучастка фруктовых дрэў.

Стралковыя першамайскія спаборніцтвы

Севяля ЦП саюзу саўгандальслужачых наладжае экскурсію стралкоў—членаў саюзу ў падшэфны полк. У брагудым цэры будуць праводзіцца стралковыя спаборніцтвы паміж усімі жадаючымі ўдзельнічаць у стральбе—членамі саюзу і атрадамі палка. Залік выніку стральбы будзе вылічвацца з даных вынікаў 10 лепшых стралкоў. Сярод жанчын размырваецца індывідуальнае дзяржэнне.

Першамайская хроніка

ПОШТА НЕ ПРАЦУЕ. Менская паштова-тэлеграфная кантора і яе паштовыя аддзяленні 1 і 2 мая ніякіх паштовых аперацый ня будуць праводзіць. Тэлеграф і тэлефон працуюць нармальна.
АУТОБУСЫ. Аўтобусы 1-га мая курсавяць ня будуць, а 2 мая будуць працаваць нармальна.
МЭДДАПАМОГА НАСЕЛЬНІЦТВУ. Над час дэманстрацыі 1-га мая па гарадзе будзе раз'язджаць карэта хуткае дапамогі. У цэнтры паштовай амбулаторыі 1 і 2 мая ўставаўляюцца дзяжурства дактароў з 5 гадзін да 8 гадзін раніцы. Амбулаторыя будзе таксама аказваць меддапамогу і на даму. Для гэтага мэты назначаны тры дактары. Радыёныя амбулаторыі 1 і 2 мая не працуюць.
РЫНКІ. Камгас прыступіў да ачысткі пляцоў і рынкаў да 1-га мая. 1 і 2 мая ніякага гандлю на рынку ня будзе. 30 красавіка рыначны гандаль пераносіцца з пляцы Парыскае Камуны на конскі рынак.
ГАНДАЛЬ. 1-га мая ўсе магазыны, уключаючы і ЦРК, будуць закрыты. 2-га мая будуць адкрыты дзяжурныя магазыны ЦРК № 25, 40, 34, Беларку № 4, магазін № 5 інвалідная арцель „Перамога“, магазін працалектыву лекароў № 4, 2 і 7 і магазыны № 1, 2, 4 і 5 Мен. Сял. Мал. Т-ва.
СТАЛОУКІ. Усе сталюкі, піўныя, чайныя і вакусачныя 1-га і 2-га мая будуць закрыты за выключэннем сталювых ЦРК № 1, 2, 3 і 6 і чыгуначнае сталюкі на МВБ чыг.
ЗАКЛАДКА КЛЮБУ МЭТА-

ЛІСТЫХ. 1-га мая а 1-й гадзіне дня адбудзецца ўрачыстая закладка клубу металістых па Універсітэцкай вул. каля радыё-станцыі.
ЗАКЛАДКА КЛЮБУ ХАРЧАВІКОў. 2-га мая а 12-й гадзіне дня адбудзецца ўрачыстая закладка клубу харчавікоў па Камсамольскай вул.
ПРОБНЫ ПУСК ХАЛАДЗІЛЬНІКУ. 30-га красавіка адбудзецца ўрачысты пробны пуск менскага халадзільніка.
УРАЧЫСТЫ ВЫПУСК ЛІКПУНКТАў. 30-га красавіка па ўсіх прадпрыемствах харчовай прамысловасці арганізоўваюцца вечары, прыстасаваныя да выпуску лікпунктаў. Усяго па 12-ці лікпунктах 70 чалавек ліквідавалі сваю няписьменнасць.
ПАЛЕПШАНЬНЕ ХАРЧАВАННЯ ЗЬНЯВОЛЕНІМ. 1-га мая ў Менскім спраўдоме будзе палепшана і ўзмацнена харчаванне зьняволенымі. Для гэтага мэты адлучаныя неабходныя сродкі.
ДЗІЯЧЫЯ РАНІШНІКІ. Ряд прафсаюзных арганізацый 1-га мая наладжаюць дзіцячыя ранішнікі. У клубе саўгандальслужачых ранішнік для дзіцяцей членаў саюзу адбудзецца 2-га мая.
5 ГОД РАБОТЫ ВЭНЭРАЛЭГІЧНАГА ДЫСПАНСЭРУ. 1-га мая ў памяшканні менскага вэнэралогічнага дыспансэру (Чырвонаяармейская вул.) а 8-й гадзіне ўвечары адбудзецца ўрачыстае пасяджэнне, прысьвечанае пяцігоддзю існавання вэнэралогічнага дыспансэру.

«СПОРТ»

Першамайская дэманстрацыя

1 мая адбудзецца агульная дэманстрацыя фізкультурнікаў усіх гурткоў: прафсаюзных, вайсковых, школьных і інш. Збор адбудзецца ў сядзе „Прафінтэр“ а 12 гадзіне. Запрашаюцца паліспартысты—члены прафсаюзаў і вучаччыя.

Эстафэта

3 мэтай прапаганды ідэй фізкультуры сярод працоўнага насельніцтва, 2 мая адбудзецца эстафетны прабег па гарадзе на дыстанцыю 5x1000 для мужчын і 5x300 для жанчын. Старт эстафэты на Пляцы Волі, а 3 гадзіне. Таксама адбудзецца зорны прабег.

Школьныя спаборніцтвы

У розыгрышы вясенняга школьнага прывітства па баскетболу прымае ўдзел 20 жаночых і мужчынскіх каманд. Розыгрыш скончыцца ў сярэдніх лічбах мая.

Праверна ведаў інструктараў

Пры Віцебскім АСФК працуе экспертная камісія па праверцы ведаў і кваліфікацыі прадаўцаў фізкультуры. Для прадаўцаў школ тэрмін праходжання камісіяй працягнен да 1 ліпеня, а для рэшты—да 1 чэрвеня.

Маленькі фэльтон

Старое віко ў новыя мяхі

У клубе акрыжанкому невялікі сход. Прадстаўнікі камісіі па падрыхтоўцы да свята 1-га мая ад фабрык і заводаў слухаюць даклад на тэму:
— Як зрабіць свята больш рознастайным.
Тав. Тымашэўскі з АНА АК кажа:
— Над час правядзення святачых вечароў пажка адзінціць, „дзе капаецца нова і дзе пачынаецца старо“.
Новыя вечары—гэта ўрачысты пачатак з шырокім прыздымам, закладкі чытаецца пры неадпаведным з'яўленні на лаўках, пры думцы слухачоў „чаго ён цягне, калі ўжо скончыць“.

Старое—гэта матар'яльная частка з вышпіваным і ванітаньнем, танцы да раніцы і да ўпаду...
Прадаўцаў камісіі з гэтым згадзіліся. Было пастаноўлена:
— Месцам больш удумліва падыйсці да складаных праграм святкавання вечароў 1-га мая, унікаючы памылак мінулага.
Лёгка сказаць „больш удумліва“. Але для таго, каб што-небудзь зрабіць удумліва, трэба мець на плячох чым думаць. А гэтай неабходнай частка чалавечага арганізму ў камісіі па наладжанні першамайскага вечару на дзяржаўнай павярнай фабрыцы „Прагрэс“ адсутнічае, бо інакш нічым польга вытлумачыць адносна гэтае фабрыкі ад 26 красавіка г. г. наступнага з'ямыту:
„Лавка Цэнтрспірта.
Комісія па ўстройству вечара прасіт отпусціць прад'явіцеля сего т. Чертову (5) п'ять литров русской горькой. Зав. конфектной ф-ки „Прогресс“ (Дедович).
Перш, чым напісаць гэты адносьнік, сярод членаў камісіі былі спрэчкі:
— Сухая ложка рот дзярэ,—казаў адзін.
— Трэба публіку развесіліць, а без гарэлка якое вясельле,—дадаў другі.
— Салодкіх рэчаў на фабрыцы шмат, іх па сабекошце возьмем колькі хочаш, а каб ад салодкага не званітавала, трэба вапіль... горкай.
Ніхто не супраціў.
Толькі шыльд „Прагрэс“ ведае ціха паказываў, нездаволены тым, што пад яго высока-абавязваючым імем пісаўся такі недарэчны адносьнік.
А. Кустановіч.

Галоўная ўправа Сацыяльнага Страхавання запрапанавала ўсім акруговым страхаксам выплаціць дапамогу па беспрацоўі за красавік месяц да 1-га мая.

Выплата дапамогі беспрацоўным да 1-га мая

Галоўная ўправа Сацыяльнага Страхавання запрапанавала ўсім акруговым страхаксам выплаціць дапамогу па беспрацоўі за красавік месяц да 1-га мая.

МЕНСК

Да прыезду маскоўскіх паэтаў

1 мая ў Менск прыяжджаюць маскоўскія пралетарскія паэты: М. Галодны, М. Святлоў і Н. Дзіменцаў.
3 мая ў клубе К. Маркса адбудзецца з іх удзелам вечар. Паэты прабудуць у Менску каля тыдню і азнаёмяцца з жыццём, бытам і творчасцю беларускіх паэтаў і пісьменьнікаў.

Ад'езд беларускай дэлегацыі на ўсесаюзны зьезд пралетарскіх пісьменьнікаў

Учора выехала ў Маскву на ўсесаюзны зьезд пралетарскіх пісьменьнікаў (ВАШ) беларуская дэлегацыя ў складзе Лінькова, Лімавоўскага, Кавала, Вечара, Мазуркевіча, Мурашкі, Барашкі і Маркавай. Апрача таго, выехалі на зьезд прадстаўнікі польскай і аўстрыйскай нацыянальных літаратурных сэкцый.

Новыя паштовыя аддзяленні на ваколіцах гараду

У гэтым месяцы Менская паштова-тэлеграфная кантора адкрывае новыя гарадскія аддзяленні на пляцы 25 Кастрычніка і па Чэрвеньскім тракце. Такія ж аддзяленні будуць адкрыты на Камароўцы, Ляхаўцы і Старажоўцы.

Запрашэнне праф. Грэдынгера ў Бэрлін

Нямецкая асцяпільна па вывучэнні права ўсходніх дзяржаў Эўропы прыслала праф. БДУ—Грэдынгера персанальнае запрашэнне на канферэнцыю ў Бэрліне для ўстаўлення больш цеснай сувязі з навукова-юрыдычным сьветам БССР.

За лепшую работу

За актыўную работу па пашырэнні дзейнасці касы ашчаднасці, распаўсюджвання пазыкі індустрыялізацыі і ўзмацнення сел.-гасп. Беларускай кіраўніцтвам сувязі і ўпоўнаважаным Наркамачтла БССР у загадзе абвешчана падзяка Пармцкаму аддзяленню сувязі Бабруйскай акругі ў асобе загадчыка аддзялення т. Севярына, супрацоўнікаў аддзялення і выскочных лістаслоў. Апрача таго, аддзяленню ў відзе ўзнагарода будзе выдава радыё-ўстаноўка з гучнагаварыцелем.

За дзень

ТАВ. ЧАРВЯКОЎ—ЧЛЕН АўТАДОРУ. Старшыня ЦВК БССР тав. Чарвякоў устаў у члены ячэйкі Аўтадору заводу „Энергія“.
КНІЖНЫ АБМЕН З 50-Ю КРАІНАМІ. Беларускае дзяржаўнае бібліятэка ў сучасны момант выдэе кніжны абмен з 50-ю краінамі, галоўным чынам, з універсітэтамі, бібліятэкамі і навуковымі арганізацыямі Нямеччыны, Амерыкі і інш.
МЭДЫЦЫНСКАЯ ДАПАМОГА ПЕРАСЯЛЕНЦАМ. У гэтым годзе 30.000 перасяленцаў выязджаюць з БССР. Ворша і Гомель з'яўляюцца асноўнымі станцыямі перасоўвання перасяленцаў. Камісарыят Аховы Здароўя запрапанавала месцам прыняць рад мер па медыцынскім абслугоўванні перасяленцаў да адпраўкі і ў дарозе.
ЗАЛІКАВАЯ СЭСІЯ СТУДЭНТАў. З 15 мая па 15 чэрвеня ў вышэйшых навуковых установах Беларусі будзе адбывацца залікавая сесія. На многіх курсах зараз заканчваецца навуковая работа.
ВОДПУСК ТАВ. ПЕРАПЕЧКА. Старшыня ЦСПСБ тав. Перапечка прадастаўлен паўтарысячым водпуск з 1-га мая. Тав. Перапечка замяшчае тав. Ісаеў.
АБСТАЛЯВАНЬНЕ ДЛЯ АСІНСТРОУ. За мінулыя 4 месяцы менскае аддзяленне электратэхнічнага тэсту выканала заказаў для Асінстроу на 100.000 руб. Заказы для Асінстроу вывазаны ў спецыяльную групу і выконваюцца ў першую чаргу.
НОВЫ СТАРШЫНЯ БЕЛРАБСЭКЦЫІ. З прычыны адкамандыравання тав. Косана ў расшардаваньне ВСПГ часовым старшынёй Беларэбсэцкі да сходу ўпоўнаважаных назначаны тав. Піхасік.
АПЭЛЬСЫНЫ З ТУРЦЫІ. Беларускае атрымаў з Турцыі два вагоны з апэльсынамі.
НАДБАЎКІ НА БІЛЕТЫ НА ТАНЦАВАЛЬНЫЯ ВЕЧАРЫ. Фінансавабюджэтная сэкцыя менскага гарсавету прызнала метаггодным на 1927-28 год уставаць надбаўку да кошту білетаў на танцавальныя вечары ў разьмеры 100 проц.
СХОД СЯБРОў ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАЙ КАМУНЫ. З 27 красавіка па 1-га мая адбудзецца ўсебеларускі сход сяброў „Беларускай літаратурна-мастацкай камуны“. На сход чакюецца да 25 дэлегатаў, а таксама прыезд прадстаўнікоў ЛЕФУ з Масквы, Украіны і Грузыі.
СПРАВА КІРАЎНІКА ГРАМАДЗКІХ РАБОТ. Акруговая пракуратура аказаньне следства па справе б. кіраўніка грамадзкіх работ Камгасу ў Менску Кавла. Апошні абвінавачваецца ў расграбе 550 руб., у злоўжыванні ўладай. Для пакрыцця ранейшай расхраты, выкрытай фінансавым кантролем, Кавла зрабіў рад камбінацый.

Адкрыццё новых выданняў пунітаў

Менская акруговая страхакса выданыя тры новыя выдання пунітаў у рабочых раёнах. Пунітаваны на Ляхаўцы, Парэсьце і чыг.

Адкрыццё Негаральскага ванзала

1-га мая адкрываецца поўнавыдатны ванзал у Негаральцы, куды прысяджаюць ўсе мытыя, наморцаваныя і чыгуначныя ашрады.

Здарэньні

На месцы злачынства. У 23 па 24 красавіка владзеі, перашы прабоў ў краме МЦРП па Сьвярдлоўскай вул. і К. Маркса, вышукам затрымані. Адзін з затрыманых аказаўся вядомым вадзевым чынкам Мажаўла, які на раз'ядоў Крэм. вышук і быў пах судзіць.
Бырыццё памрам. Крэм. шук выкрыў накраку, якая была блена ў ноч на 15 красавіка ў вышнім магазыне Кантаровіча (Пляц Зладзеі, прамаўшні сьпену, ушмэблевы магазын, а адтуль пераабутковы магазын Слоущчара. Іздвенныя рэчы знойдзены. Затрымадзей Рапоўскі.

Паведамленьні

Клуб імя К. Маркса. У 1-га мая—гаварыскае вечарынацэрт для членаў партыі і членаўбу. Пачатак а 7 з пал. гадз. у в. тм ў канцылярый клубу і па раі КГ(СБ).

Спартыўнаму, струнпаму, драмнаму гуртку і гуртку асэрвантбрацца а 7 гадз. увеч. Выклікаюць 2 і 3 групы дружныя нарады.

Папраўка

У № 99 „Зьвязда“ ў артыкуле вяснавых дарогах“ у прадапошвацы разьдзелу „Не славава, а вяска“ ўвралася памылка: парты, партарганізацыя налічваю 40 чалавек а павінна быць „240 чалавек“.

Адказы рэдактару

Ян. АСБ

ДА ВЕДАМА ПАДПІСЧЫКАЎ
У панядзелак, 30 красавіка,
Гапоўная кантора газэты „ЗЬВЯЗДА“
Будзе адкрыта для прыёму падпіскі ад 9 гадзіны раніцы да 3 гадзіны дня

Страхование облигаций Госуд. Займа 1926 г.

от выхода в седьмой тираж (имеющий быть 1 июня 1928 г.)

ПРОИЗВОДИТСЯ

в Минском, Гомельском и Витебском Окружных Агентствах Госстраха БССР; в Белорусской конторе Госбанка, всех его отделений и агентствах в Коммунальном банке Белоруссии

Дзяржаўнае Выдавецтва Беларускае

Вышлі з друку і прадаюцца па ўсіх кнігарнях Беларускага выдтства, кааперацыі, у кіёсках „Кніга Весты“ на чыгуначных станцыях БССР, у кіёсках „Контрагэнтства Друку“ і студыя кнігі:

1. ФЕДАСЕНКА.—Чырвоная Зьмена, дэмантар, выд. 3, 35 кап.
2. ЦІМАФЕЕЎ.—Эканамічная геаграфія ССРСР, 2-е выд., 80 кап.

Тэатр і кіно

Беларускі Другі Дзяржаўны Тэатр

„РАЗЛОМ“
в'еса ў 4-х дзелях.

Аўтаран, 1 мая — зачынены паказ для саюзу металістых. Білеты ў саюзе. Пачатак а 8 гад.

Серада, 2 мая — зачынены паказ для саюзу ПРАЦАСВЕТЫ. Білеты ў саюзе. Пачатак а 8 гад.

Пянідзея, 7 мая — паказ для прафсаюзаў. Пачатак а 8 гад. Білеты ў рабочай касе.

Пянідзея, 6 мая — зачынены паказ для саюзу ГАРБАРОЎ. Білеты ў саюзе. Пачатак а 7 1/2 гад.

Зачыненьне сезону, 1927-28 г.

Чацьвер, 3-га, і пятніца, 4-га мая

В. Я. ГАЛАУЧЫНЕР

„ПАТОМСТВА“ Субота, 5-га мая **„БОТВІН“**

Білеты традыцыя ў касе тэатру ад 12—2 і ад 5—9 гад. увеч. і ў рабочай касе ад 11 з пал.—2 і ад 4—6 гад. увеч. Пачатак роўна а 8 з пал. і увеч.

Дзяржаўны П'юрэйскі Тэатр БССР

Кіно-тэатр „Культура“

Грандыёзны баявікі! Лепшы фільм вытворчасці вуфку

„ДВА ДНІ“
Сусветны баявікі!

Кіно „Высшая Зорка“

„Тры мушкетэры“
У гал. ролі вядомы кіно-артыст ДУГЛАС ФЭРБЭНКС.

Кіно „ПРАЛІТАРЫ“

Вялікі трусавы актор ГАРЫ ПІЛЬ у фільме **„ЧОРНЫ КАНВЭРТ“**
2 сэрты, 13 частак за адзін сэзон. Штодзень толькі 2 сэзоны. Пачатак 1-га сэзону а 7 гад., другога — а 10 гад.

Кіно „Інтэрнацыянал“

Апошняя навінка Дзяржкінопрама Грузіі **„ВУЖАЧАЕ ДЖГАЛА“**, у 7 частках.

КРАСОТУ „МОЛОДОСТЬ“ ПРИДАЮТ КРЕМ, МЫЛО „ПУДРА“

Меламорфоза

РАДИКАЛЬНО УСТРАНЯЕТ ВЕСНУШКИ И ДРУГИЕ ДЕФЕКТЫ КОЖИ

ТРЕБУЙТЕ ВСЕГДА

НАСТОЯЩИЕ ТОЛЬКО С НАДПИСЬЮ „МЕЛОМОРФОЗ“

ЗАОЧНЫЕ ПРОМЫШЛЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ КУРСЫ „ПОЛИГЛОТ“

(Основ. в 1917 г.)

состоящие в ведении С.-И. КрайОНО.

ПРЕДМЕТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ:

бухгалтерия, коммерческ. вычисл., торг. корреспонденция, док. производство, исправление векселя, техн.-худож. черчение, машиностроительное черчение, рисование, стенография, и копирует (дублирует).

Сенатор посредством переписки по почте специальными почтовыми наложениями, ВПОЛНЕ ЗАМЕЩАЮЩИМ УСТРОЕ ПРЕПОДАВАНИЕ. По окончании курса учащиеся подвергаются экзамену в специальном квалификационном комитете и получают соответствующее СВИДЕТЕЛЬСТВО.

На 1-е ноября 1927 г. на курсах состоит свыше 15.000 учащихся.

Плата помесячно от 1 до 3 рублей.

Требуются обязательно проспекты, программы и условия.

Адрес: Ростов на Дону, Полиглот.

Приймо абвестак у чарговы нумар газеты адбываецца да 2-ога гадзіны дня.

отделении и агентствах, в коммунальном банке, Всекобанке и в Раббанке в Гомеле. ПРАВИЛЕНИЕ БЕЛГОССТРАХА

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА 1928 ГОД НА ВЯЛІКУЮ БЕЛАРУСКУЮ ЧАСОПІСЬ ЛІТАРАТУРЫ, ПАЛІТЫКІ, ЭКАНОМІКІ, ГІСТОРЫІ, КРЫТЫКІ, „ПОЛЫМЯ“

(СЁМЫ ГОД ВЫДАНЫЯ)

3 ліпеня г. г. „ПОЛЫМЯ“ будзе выходзіць штотомесячна

Гадавыя і паўгадавыя падпісчыкі „ПОЛЫМЯ“ атрымоўваюць бясплатны літаратурны дадатак (гп. газ. „Сав. Бел.“ № 295 за 1927 г. і „Звязда“ ад 1 студзеня 1928 г.)

ПАДПІСНАЯ ЦАНА на «Полымя» з дадаткам на год—10 р., 6 м-цаў—5 р., 3 м-цы—2 р. 50 к.

Дзецца рассрочка: пры падпісцы 4 р.—1 студзеня, 3 р. 50 кап.—1 ліпеня, 2 р. 50 кап.—1 кастрычніка.

ЦАНА АДДЕЛЬНАГА НУМАРУ—1 руб. 50 кап.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часопісі „Полымя“ (Менск, Савецкая, 63); у Цэнтр. кнігарні БДВ (Менск, рог вул. Ленінскай і Савецкай); ва ўсіх акруговых аддзяленнях БДВ, ва ўсіх паштовых аддзяленнях, у галоўнай канторы газеты „Звязда“ (Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх), у канторы падпіскі на газеты „Правда“ і „Известия“ (Менск, Савецкая, 61), у канторы газеты „Беларуская Вёска“ (Менск, Савецкая, 63) і яе ўпоўнаважанымі і сельнорамаі ва ўсіх раёнах БССР.

НА МАЙ Прадаўжаецца прыём падпіскі НА МАЙ

НА ГАЗЭТУ „ЗВЯЗДА“ (Орган ЦК КП(б)Б)

Умовы падпіскі: на 1 м-ц — 90 кап. | на 6 м-цаў — 5 руб. —
„ 3 „ 2 р. 60 кап. | „ год . . . — 9 „ 75 к.

Газета „Звязда“ дае сваім падпісчыкам дадаткам часопісь „БЕЛАРУСІ“ за 15 кап. на месца (замест 25 кап.).

У МЕНСКУ: галоўнай к-рай газ. „ЗВЯЗДА“— Савецкая, № 63, 3-ці паверх, тэл. 7-81, штодзённа ад 9—3 гад., упоўнаважанымі галоўнай канторы і разпосчыкамі газеты.

У ПРАВІНЦЫ: аддзяленьнямі выдавецтваў „Известия“ і „Правда“, аддзяленьнямі Белдзяржвыдавцтва, упоўнаважанымі галоўнай канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі канторамі.

Кантора „ЗВЯЗДА“ прымае ПАПІСКУ на часопісь „ПОЛЫМЯ“

ПАДПІСНАЯ ЦАНА: на 3 м-цы—2 р. 50 к.
на 6 мес.—5 р.
на 1 год—10 руб.

АДПУСКНІКІ!

Паведамляйце ў аддзел падпіскі газеты „Звязда“

ВАШ НОВЫ АДРАС.

Вам будзе насялацца газ „Звязда“ на месцы знаходжаньня ў водпуску **БЕЗ АСОБНАЙ ДАПЛАТЫ.**

ДАВЕРАНАСЬЦЬ, выд. мною гр-ну Шчурэвічу Міх. на загаданьне дамаі на Староапоўскай вул., № 12, у г. Менску, заварачае Маскоўскай Натарыяльнай Канторы 4-IV—27 г., лічыць несапраўднай. Шунейка А. М.

ПРАДАЕЦЦА папярковы **ЗРЫЎ** і СТАРЫЯ ГАЗЭТЫ. Зварочвацца ў Галоўную кантору газеты „ЗВЯЗДА“— Савецкая, 63, 3-ці паверх.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

- Вучотная конская кніжка Фішкіна Г. М., 2028
- Кааперац. кніжка Данілевіча Б. А., выд. МЦРК 2029
- Кніжка беспрацоўнага Данілевіча Б. А., выд. Менстрахасай 2030
- Пашпарт Фрыда П. М., выд. Менскай міліцыі 2031
- Асабовая кніжка Гершатора М. Б., выд. Менскім военкаматэм 2032
- Партбілет № 0315564 Марцінковіча А. С., выд. Менакружнама КП(б)Б 2033
- Членскі білет № 997032 Марцінковіча А. С., выд. саюзам металістых 2034
- Кааперац. кніжка № 14195 Варбіцкіна К. І. М., выд. МЦРК 2035

Конт публікацыі аб згубе аднаго дакуманту **50 кап.**

дана 1 р. 65 к.

5. А. МІЦКЕВІЧ і А. КРУТАЛЕВІЧ.—Асновы сельгаспадарства ст. 252, дана 2 р. 50 к.

6. НЯДЗЬВЕЦКІ А. В.—Зямельны вучастак пры школе, ст. дана 50 кап.

ДЗІЦЯЧАЯ ЛІТАРАТУРА:

7. Першы дзень у дзіцячым садзе—з малюнк., дана 45 кап.

8. Птушыная сталовка—з малюнкамі, дана 45 кап.

ГАСПАДАРЧЫЯ ЎСТАНОВЫ і прыватныя асобы!

Па справах НОВАГА БУДАЎНІЦТВА — ЗЬВЯРТАЙЦЕСЯ У ПРАКТНА-ТЭХНІЧНАЕ БЮРО

В. С. Н. Г. БЕЛ.

Менск, Савецкая, 77.

ТЭЛЕФОН 10—40.

„СЕКАРОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ“

EXTRACTUM TESTICULORUM

ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ ПРИГОТОВЛЕННАЯ ПО СПОСОБУ ПРОФЕССОРА Д-РА БЮХНЕРА

ЦЕНА ФЛАКОНА **2 РУБ.**

ТРЕБУЙТЕ ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНИГИЕНЫ С.С.С.Р.

В СЛУЧАЕ ОТСУТСТВИЯ НА МЕСТАХ ВЫСЫЛАЕТСЯ ИЗ ГЛАВНОГО СКЛАДА НЕ МЕНЕЕ 4-х ФЛАКОНОВ ПРИ ПОЛУЧЕНИИ 25% ЗАДАТКА

ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА НАШ СЧЕТ

ЛЕЧЕБ. УЧР. И ВРАЧАМ ДЛЯ ИСПЫТАНИЯ **„CRATIS“**

„МОСКОПРОМСОЮЗ“

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА **„ГАЛЕН-МОСКВА“** МОСКВА ул. ГЕРЦЕНА № 5/6т.10

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, НАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ

ПРИ Ц К С Б

Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ.

Поступать на курсы можно в любой месяц года. Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. сем илетки

ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВО

Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в мес. ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по ад Мнск, Всекобанк, тек. счет № 682.

Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С зал сами обращайтесь: Мнск, Всекобанк, заочным курсам.